

»Novi list« izhaja vsak četrtek zjutraj. — Uredništvo in uprava sta v Gorici via Mameli 5; telefon št. 308. — Poduredništvo in podružnica uprave v Trstu via Valdirivo 19/III; telefon št. 39-08. — Uradne ure vsak delavnik od 9. do 12. ure.

Novi list

Naročnina za celo leto 15 L., za pol leta 8 L. Za inozemstvo 30 L. — Trgovski oglasi po 1.— L., osmrtnice, poroke, poslana, oglasi denarnih zavodov itd. po 1.50 L. za 1 mm v stolpcu. — Mali oglasi po 50 stot. za besedo, najmanj 5 lir.

ŠTEV. 33.

V GORICI, ČETRTEK 14. AVGUSTA 1930.

LETO II.

Tedenski koledarček.

15. avgusta, petek: Vnebovzetje Marije Device. — 16., sobota: Rok; Joahim, oče Marije Device. — 17., nedelja: 10. pobinkoštna nedelja. Hiacint, sp.; Julijana, devica. — 18., ponedeljek: Helena (Jelena), cesarica. — 19., torek: Ludovik, T., šk; Julij, mučenec; Sebald, spoznavavec. — 20., sreda: Bernard, opat, cerkveni učenik; Samuel, prerok. — 21., četrtek: Ivana Franč. Šantalska, devica.

V nedeljo dne 17. avgusta je zadnji krajec; spremenljivo.

Novice.

Za delavce.

To soboto izide tretji seznam javnih del, katere je zaukazal ministrski predsednik. Seznam bo obsegal dela za zboljšanje zemlje, nove državne ceste in več stvari za vojaško upravo. S tem bo pomagano predvsem delavcem, kajti brezposelnost se bo znižala.

Ljudske šole

se bodo v vsej Julijski Krajini otvorile 16. septembra. Tako se glasi odredba šolskega skrbnika v Trstu.

Vojaški odpusti.

Vojaki, rojeni l. 1909., bodo od 3. do 10. septembra prišli domov. Pod orožjem bodo ostali samo tisti, ki so prišli k vojakom pozneje. Ti bodo služili, dokler ne bodo dovršili 16 mesecev. Tako poroča vojaški uradni list.

Samski davek

so vpeljali tudi v Nemčiji, in sicer z odredbo državnega predsednika Hindenburga. V veljavo stopi 1. septembra.

Vročina

je v Združenih državah Sev. Amerike napravila nad 1 milijardo dolarjev (19 milijard lir) škode samo v poljedelstvu. Žito je večinoma osušeno, pašniki ožgani, reke in manjša jezera so skoraj suha, ribe poginjajo; ponekod so začeli goreti gozdovi in ogenj je uničil velikanske pragozde. Letina kaže skrajno slabo. Posledice te vročine se bodo čutile še leta in leta.

Za vojno.

Ameriški profesor Burns je pred nekaj dnevi imel v Williamstownu predavanje, v katerem je izjavil, da bo med l. 1935. in 1940. v Evropi izbruhnila vojna. V Ameriki da 200 strokovnjakov kemije z velikim uspehom pripravlja strupene pline. V Angliji potrosijo vsako leto 18 milijonov lir za granate, napolnjene s plini. Lepa bodočnost se nam obeta!

Zavarovanje kmetov.

V Jugoslaviji so izdali zakon o kmečkem zavarovanju. Novi zakon obsega tudi odredbe o zavarovanju proti toči.

Poplave in suša.

Iz Moskve poročajo, da so reke okoli Nižjega Novgoroda radi neprestanega deževja prestopile bregove in zalile mnogo vasi. — Drugod je pa velika suša. Na Norveškem n. pr. so se reke posušile in ribe so poginile. Primanjkuje tudi pitne vode in med ljudmi se pojavljajo radi tega razne bolezni.

Vatikanski konzuli.

Vatikan bo začel ustanavljati konzulate po vsem svetu. Število podaniškov je majhno, a kljub temu se tu in tam pojavi potreba po takšnem uradniku. Prvi konzulat bo otvorjen v Rimu.

Rast prebivalstva.

Osrednji drž. statistični urad v Rimu je izdal poročilo o stanju prebivalstva v državi. Od 1. januarja 1922. do 1. januarja 1930. je prebivalstvo Italije naraslo za 2 milijona in 705 tisoč duš. Na novo leto 1930. je bilo v Italiji 41 milijonov in 509 tisoč ljudi.

Velike nevihte

so divjale te dni v okolici Tridenta. V neki vasi nedaleč od Rovereta je strela udarila v hlev in ubila 15 krav in 2 prašiča.

Zrakoplov velikan.

Neka ameriška družba javlja, da bo v kratkem začela graditi orjaški zrakoplov, ki bo imel 62 sob (kabin). Prostor bo za 100 potnikov.

Nove šole.

Ministrstvo prosvete je odločilo, da se v Julijski Krajini otvori 43 novih ljudskih šol.

Prepovedane knjige.

Sovjetske šolske oblasti so odredile, naj se iz šolskih knjižnic izločijo dela Julija Vernea, znanega francoskega pisca romanov za učečo se mladež, in angleškega pisatelja Walterja Scotta, češ, da ne pišeta nič o razrednem boju.

Toča na Vipavskem.

Čitatelji so že zadnjič čitali dopise iz prizadetih vasi. Dopisi pa niso povedali vsega. Škoda je večja, kot bi človek razbral iz dopisov. Hudo so udarjene vasi Črniče in Batuje, hujše Poštoče, najhujše pa Kodriči na Brjah ter Skrilje in Stomaž in del Lokavca. V Skriljah bi imel en vinogradnik v vinogradu lahko 25 hl vina, pa ne bo niti za 1 liter kisa. Huje kot Skrilje je pa udarjen Stomaž. Trte so popolnoma gole in so kot da bi bile otepenene z rakljami. Občinski načelnik v Sv. Križu je ugotovil, da je v Stomažu uničeno vse, to je 100% škoda, v Skriljah pa 90%. Kmetovalci pričakujejo pomoči.

60-letnica katoliškega politika.

Msgr. dr. Jan Šramek, voditelj čeških katoličanov in minister za izenačenje zakonov, je v ponedeljek 11.

avgusta praznoval šestdesetletnico svojega rojstva. Čehi ga prištevajo med svoje najbolj nadarjene politike.

Nov doktor.

G. Avgust Cormons iz Cogliana pri Čedadu je pred dnevi napravil v Rimu doktorski izpit iz gospodarskih ved. Naše čestitke!

Smrt.

Zadnjo nedeljo je umrl po daljšem bolehanju, star 73 let, g. Anton Jakončič, bivši ravnatelj goriškega Monta. Njegovega pogreba v ponedeljek popoldne se je udeležilo zelo mnogo različnega občinstva. Zaslužnemu pokojniku, ki je bil pred desetletij ustanovitelj in prvi predsednik izobraž. društva, ohranimo časten spomin, preostalim iskreno sožalje! — V soboto je umrl v starosti 57 let Ivan Štrgar, vpokojeni železničar in nameščenelec v javnih skladiščih v Trstu. Pokopali so ga v ponedeljek popoldne. Rajni je bil član Marijine družbe pri Sv. Antonu. Pogreba se je udeležila moška Marijina družba od Sv. Antona, rojanska ženska Marijina družba in množica znancev pokojnikove družine. Bog mu daj večni mir! Težko prizadeti družini izrekamo sožalje.

Tone Kralj v tujini.

Slikar Tone Kralj je letos razstavil svoje slike tudi na mednarodni razstavi cerkvene umetnosti v Antverpenu na Nizozemskem. Tamkajšnji listi pišejo o njem naravnost navdušeno. Naj navedemo samo nekaj stavkov. »Med najlepše, kar razstava nudi, spada delo Toneta Kralja, predstavljajoče kamenjanje sv. Štefana, rojstvo in sv. družino. To so nekoliko trde, toda presenetljivo osebne in čustvenega izraza polne kompozicije, močne po gradnji, trezne in pristrčne ob enem.« Drugi ga primerjajo z znamenitim italijanskim slikarjem iz prve polovice 15. stoletja Fra Angelicom. »Nismo mislili, da bi se mogel vrniti med nas Fra Angelico.« — Kralj je tudi pri nas poslikal več cerkva z izrednim umetniškim uspehom. Sedaj dela v cerkvi na Sv. Višarjih.

Tripolitansko grozdje

se je letos pojavilo prvič v Rimu prvi teden julija. Prenesli so ga z letalom. Kot je znano, je v Tripolitaniji nekaj tisoč kolonistov iz Italije, predvsem iz Sicilije. Kolonisti se bavijo tam z vinogradništvom, z oljkarstvom in deloma z vrtnarstvom.

Ford zapusti Trst.

Tržaški listi poročajo, da prenese znano ameriško podjetje Ford svojo avtomobilsko delavnico in zastopstvo iz Trsta v Genovo. Ford je že kupil nove prostore v Genovi; stanejo 10 milijonov lir. Iz Trsta je Ford zalagal z avtomobili Jugoslavijo in Balkan. Zdaj gradijo Američani v Jugoslaviji posebno tovarno.

Učiteljska premeščanja.

V notranjost države so iz službenih razlogov premeščeni sledeči učitelji, dozdej službujoči v Julijski Krajini: Benčič Ivan iz Dekanov v Kampanjo; Budal Albina iz Šmartnega pri Kojškem v Veneto; Čeč Ivana iz Postojne v Kampanjo; Dovgan Ljudmila iz Vipave v Umbrijo; Gorjup Ema iz Trstova v Lacij; Čehovin Marija iz Št. Vida pri Vipavi v Emilijo; Kalin Deskleva Julija iz Vipave v Emilijo; Koszorn Rika iz Dornberga v Marche; Baebler Emilija iz Črnega vrha nad Idrijo v Marche; Brajda Karmela z Gradišča v Apulijo; Kumar Pavla iz Šmartnega pri Kojškem v Kampanjo; Mikluš Gabrijela iz Pevme na Sardinijo; Ručna Matilda iz Št. Vida pri Vipavi v Ligurijo; Rümmler Gizela iz Lokev v Lombardijo; Sancin Suzana iz Dekanov v Lacij; Sivec Franc iz Čezsoče v Toskano; Štefič Franc z Velikega Lošinja v Veneto; Stihovič Leopold iz Pazina v Basilikato; Urbančič Stana iz Vremskega Britofa v Ligurijo; Uršič Marija iz Višnjana v Pijemont; Verbič Franc iz Slavine na Sardinijo; Vižin Anton iz Lokev v Lombardijo; Vuga Lojze iz Lokovca v Lombardijo; Zamar Stana iz Črnič v Marche; Zorn Emilija iz Šempasa v Marche.

Duhovske vesti.

Za župnega upravitelja v Dolini je bil imenovan č. g. Marij Marsilli, ki je doslej upravljal župnijo v Rižani. Župnijsko mesto v Rižani je zasedel č. g. dr. Gvidon Galvani, ki je prišel iz reške škofije.

Nov poštni urad v Trstu.

Dne 24. avgusta se sedanji poštni urad na trgu Venezia preseli v ulico Armanda Diaz (prej Sanità) pod št. 4. Ta dan pa se obnovi poštni urad na postaji Sv. Andreja (Campo Marzio).

Težka avtomobilska nesreča.

Rudolf Logar je v soboto popoldne vodil osební avtomobil po ulici Commerciale navzdol. Tla so bila mokra in avtomobil se mu je pričel drseti; pritisnil je zavore, a nič ni pomagalo. Kot bi trenil, se je vozilo spodrsnilo s ceste na pločnik in treščilo v pismoiši Franca Kariža in Antona Lozarja, ki sta mirno korakala po ulici navzgor. Šofer je naglo zasukal krmilo in avtomobil je zdrčal na drugo stran ceste ter podrl na tla 36 letno Concetto Savino. Logar je skočil takoj na pomoč ranjenem. Kariža ki je bil smrtno ranjen, je položil na avtomobil in ga odpeljal v bolnišnico. Nesrečni poštar, star 62 let, je že med potjo izdihnil. Lozar je zadobil notranje poškodbe in bruha kri; zdravniki se še niso izrekli o njem. Concetta Savino si je zlomila levo nogo. Logarja so zaprli. Izvedenci sodijo, da nesreče ni kriv on, temveč pregladka, z asfaltom prevlečena cesta.

Letalska nesreča v Trstu.

V petek zjutraj se je hotelo dvigniti iz tržaškega pristanišča pomorsko letalo, ki vozi v Zader. Ko je že drčalo po vodi, se je konica zarila v morje in letalo se je prevrnilo. Na pomoč je priskočila posadka parnika »Salvatore«, ki je prihajal v pristanišče. Izmed

potnikov je utonil Silvij Gagliardini iz Ilesi, Čehoslovak Fritz Frankel pa se je rešil; radiotelegrafistu je zlomilo nogo, pilota sta lahko ranjena.

Prijatelj državnega predsednika.

Občinski urad mesta Hindenburg v Nemčiji je prejel iz Berlina telefonično obvestilo, da bo sledeče dni obiskal mesto prijatelj državnega predsednika podpolkovnik Jahn. Naj ga dostojno sprejmejo in mu omogočijo pregled rudnikov. Čez dva dni je podpolkovnik Jahn prišel. Na postaji so ga sprejeli zastopniki oblasti in ga lepo pozdravili. Nastanili so ga v najlepšem hotelu. Njegovo vedenje pa ni bilo takšno, kot bi ga človek pričakoval od podpolkovnika. Zato so telefonirali v Berlin. Odtam so odgovorili, da državni predsednik ne pozna nobene podpolkovnika Jahna. Namišljeni in malo previdni »podpolkovnik« premišljuje sedaj svojo nesrečno usodo v zaporu.

Mir ko učni predmet.

Bivši francoski ministrski predsednik Herriot namerava ustanoviti na vseučilišču v Lyonu stolico za mir med narodi. K predavanju bodo lahko hodili vsi, ne samo visokošolci.

Davčne olajšave.

Goriški »Mont« (Cassa di Risparmio) je na posredovanje odločilnih oblasti sklenil, da začasno odloži izterjevanje vseh davkov v občinah, prizadetih od toče. Te občine so: Šmartno pri Kojškem, Gorica (samo frakcije Št. Marver, Podsabotin, Oslavje, Pevma in Podgora), Grgar, Krmin (frakcije Brazzano, San Quirino in Novali), Črniče (frakcije Selo, Batuje in Vrtovin), Sv. Križ pri Ajdovščini in Rihensberk. Odloži se plačilo treh obrokov, ki letos še niso zapadli. Plačali se bodo lahko do 18. februarja 1931., in sicer brez globe. — Proučuje se tudi način, kako olajšati plačevanje menic agrarnega kredita in zemljiških dolgov v prid prizadetemu prebivalstvu.

Na ljubljanskem jesenskem velesejmu bo letos tudi misijonska narodopisna razstava, in sicer radi VII. mednarodnega visokošolskega misijonskega kongresa, ki se bo istočasno vršil v Ljubljani. Velesejm bo trajal od 31. avgusta do 15. septembra. 8. septembra bo pa tekmovanje slovenskih harmonikarjev.

Most čez Donavo

bodo gradili med Jugoslavijo in Romunijo. Zgradba bo velika, kajti Donava je tam že zelo široka in plovna.

Brezposelnost v Ameriki.

V Združenih državah znaša število brezposelnih šest milijonov in pol.

Monopol na žito.

Avstrijska vlada je sklenila, da bo vpeljala državni monopol na žito in moko.

Nepremišljen deček.

Mali Cammorosono iz Ankone je napravil zelo nevaren poskus. Legel je med železniške tračnice in čakal vlak, ki je kmalu prišel in šel preko njega. Cammorosono je ostal nepoškodovan, rekel je pa, da takega poskusa ne ponovi več.

Močne in krušne cene.

Minister za korporacije Bottai je poslal vsem prefektom posebno okrožnico, v kateri jih poziva, naj ugotove, ali odgovarjajo cene moke in kruha znižanim žitnim cenam. Prefekti naj sporazumno s sindikati skrbijo, da se neenakost v cenah popravi. Tudi cene testenin naj prefekti nadzirajo.

Proizvodnja kruha.

V Italiji je danes okoli 38 tisoč pekarn, v katerih dela 45 tisoč delavcev. Na vsakih 1100 ljudi pride ena pekarna. V Italiji se speče 210.000 kvintalov kruha, in sicer več kot polovica v pekarnah, ostanek pa doma.

Protestantovska propaganda.

Nekatere osebe hodijo po naši deželi in vsiljujejo po hišah razne protestantovske spise. Opozarjamo krščansko ljudstvo, da se smejo kupovati in prebirati samo taki verski spisi, ki so odobreni od cerkvene oblasti. Če torej kaka verska knjiga nima cerkvenega odobrenja na začetni ali zadnji strani, je to dokaz, da knjiga ni katoliška.

Katoličani! Toliko verskega ponosa moramo imeti, da ne bomo hodili iskat luči k raznim protestantovskim ločnam, ki s svojo brezmejno razcepljenostjo dovolj jasno kažejo, da sami ne vedo, kaj bi verovali. Tudi so naše verske potrebe doma in na misijonskem polju tako velike, da je škoda za vsako stotinko, ki jo naši ljudje zavrnejo za zgagarski tisk.

Ciganski kralj.

Zadnjič smo pisali o borbi za prestol poljskih ciganov. Prepis se je zaključil z izvolitvijo Bazilija Marimonta. Posredovati pa je moral kralj španskih ciganov, sicer bi se bili poljski cigani med sabo potokli.

Na Kitajskem.

Kitajski uporniki še vedno ne mirujejo. Da se napravi mir, so velesile sklenile, da bodo skupno nastopile pri kitajski vladi in da bodo brodovje skupno uporabili za varstvo tujcev.

Velik nétek.

25-letni Vlado Savič je v neki sarajevski krčmi v dveh urah pojedel 8 kg kruha in en kilogram mesa. Začudenim gledalcem je povedal, da se je samo trikrat v življenju pošteno najedel. Nekdaj da je pri vojakih pojedel kosilo za 25 mož.

1000 novih letal

bo zgradilo vojno ministrstvo Združenih držav v petih letih. Letala bodo stala 1700 milijonov lir.

Amerikanski pastirji v kinu.

V zapadnem delu Združenih držav so kraji, kamor je moderna omika in tehnika še prav malo segla, o čemer priča sledeči dogodek, ki se je nedavno pripetil v nekem majhnem selišču konjskih pastirjev. Tja je prišel potujoči kinematograf. V filmu se je kazalo, kako je neki razbojnik na konju odpeljal nedolžno, mlado deklico. Gledalci — sami konjski pastirji — so mislili, da se vse res godi, pa so pogegnili revolverje ter, pok, pok, z dobro merjenimi strelji preluknjali bežečega razbojnika in seveda tudi platno.

Kako je s politiko.

DRŽAVNA VLADA V BOJU PROTI BREZPOSELNOSTI.

Ko se je zaključilo delo za prvo pomoč potresnemu ozemlju v Južni Italiji, se je vlada živo bavila z vprašanjem, kako naj se omeji brezposelnost. Po načrtu vladnega načelnika je sklenila, naj se letošnjo jesen začnejo velika javna dela po vseh deželah Italije. Že v zadnji številki smo posebej omenili tiste javne naprave, ki se bodo zgradile v Julijski Krajini. Zdaj, ko ležita pred nami dva obširna seznama javnih del za vso državo, nam je dana prilika, da orišemo pomen tega vladnega podvzetja.

Brezposelnost je svetoven pojav, ki je zadel skoro vse države z razvito industrijo. Število brezposelnih delavcev v Angliji znaša 2 milijona. Anglija, izrazito industrijska država, prava »tvornica sveta«, ne more prodati dovolj svojega blaga, zato proizvaja manj, zapira tvornice. Ista je z Nemčijo; tudi tam je vojska brezposelnih velikanska, do 2 in pol milijona ljudi. Iz Ameriških Zedinjenih držav poročajo, da je tudi v tamošnji industriji izbruhnila kriza, tako da je okoli 6 milijonov delavcev na cesti. To so strašne številke! Njih prava velikost se nam pokaže šele, če pomislimo, da bi vsak brezposelni moral služiti povprečno še za dva druga družinska člana. Na 40 milijonov prebivalcev Anglije prideta 2 milijona brezposelnih, če računamo še družine pa zadeva brezposelnost naravnost 6 milijonov ljudi! Od 62 milijonov Nemcev čuti nesrečo brezposelnosti 7 milijonov in pol ljudi, v Združenih državah pa čuti posledice brezposelnosti vsak sedmi človek. Le Francija tega biča ne pozna v taki meri. Tudi Italija ima razmeroma majhen odstotek brezposelnih po uradnih izkazih povprečno okoli 400 tisoč.

Kako se borijo države proti temu gorju? Različno. Anglija daje brezposelnim posebno tedensko podporo, ki je po naših pojmih znatna, od 160 do 250 lir na teden; seveda je tam življenje dražje. Tudi Nemčija izdaja velikanske svote za podporo brezposelnim. V Ameriških Združenih državah je brezposelni delavec navezan sam nase; seveda se je večini severoameriških delavcev laže prebiti skozi brezdelno dobo, ker so plače, ko dela, take, da si lahko loži na stran znatne prihranke za slabe čase. Tudi je tam precej možnosti za postranski zaslužek, ki za borno življenje zadostuje.

Prvi način boja proti brezposelnosti je ta, da država daje brezposelnim podporo, da jih obvaruje lakote. Drugi način pa je ta, da država brezposelnim preskrbi delo, in sicer tako delo, ki je za splošni blagor najbolj koristno. Država gradi z brezposelnimi ceste, železnice, vodovode, bolnišnice, stanovanjske hiše in druge občekoristne naprave. Ni treba mnogo dokazovati, da je drugi način boljši. Denar, ki ga dobe brezposelni za svoje delo, nosi vidne in koristne sadove v javnih na-

pravah; podpora pa, ki jo vlečejo, ne da bi mogli kaj delati, ne nosi sadov, ampak je za celotno narodno gospodarstvo prava izguba. Ta način boja proti brezposelnosti ima pa tudi nasprotnike. Ti trdijo, da si država mora umetno izmišljovati javna dela, da gradi ceste in železnice, ki niso nujno potrebne, hiše in naprave, ki bi jih pravzaprav morali zidati zasebniki — samo da brezposelnim nudi delo. Prav tu se mora pokazati modra preudarnost vladajočih mož, da zna izbrati taka javna dela, ki so za splošni blagor najbolj nujna.

Državna vlada se je odločila za drugi način borbe proti brezposelnosti. Naj govorijo številke!

Stanovanja, bolnice, ceste.

Zdaj že gradijo v mestih Treviso, Bergamo, Salerno in Palermo poštne palače, ki stanejo skupno 27 milijonov lir. V septembru se začnejo zidati poštne poslopja po 16 glavnih mestih dežel za skupno svoto 53 milijonov lir. Obenem se začnejo graditi v šestih mestih — tudi v Trstu — stanovanjske hiše za poštne uslužbenke, in sicer za 937 stanovanj, kar bo stalo 40 milijonov lir. Vlada je prefektom že sporočila, da postavi v raznih krajih stanovanjske hiše za železničarje, in sicer 1600 stanovanj, kar znese 75 milijonov lir. Na tržaško deželo odpade 170 stanovanj za železničarje, ki se postavijo v Trstu, Postojni, Tržiču in Červinjanu; stroški so predvideni na 9 milijonov lir. Tržaški poštarji dobijo 160 novih stanovanj, za kar se izda 6 milijonov. Pri vseh teh delih bo zaposlenih kakih 15.000 delavcev.

Ministrstvo financ pa bo to jesen začelo z zidavo raznih stavb za urade, ki zavisijo od njega; proračun za nje znaša 68 milijonov lir.

Zelo obširen je načrt za gradbo zdravilišč za bolne na pljučih. Še ta mesec se začne graditi dvanajst zdravilišč za jetične s skupno 3166 posteljami. Med njimi bo tudi zdravilišče v Gorici s 176 posteljami, ki bo dovršeno za Miklavževo l. 1931.

Velike svote grede za državno prestolico Rim. Za nove stavbe v Rimu se bo to zimo izdalo 46 milijonov, za vodovode 12, za cestna dela pa 52 milijonov lir. Pri teh delih bo zaposlenih 5000 delavcev.

Za vodovode in ceste po raznih deželah je vlada določila 191.455.000 lir; pri teh delih bo dobilo kruha 36.681 delavcev. K temu je treba še prišteti 20 milijonov lir za posebna dela na Sardiniji in 40 milijonov za železniško brzo črto med Firencami in Bolonjo.

Računajo, da bo pri teh javnih delih v zimskih mesecih skupno zaposlenih do 100 tisoč delovnih moči, kar bo pač znatno olajšalo položaj brezposelnih.

ŠESTSTOLETNICA KOČEVJA.

Kočevska nemška manjšina je slavila v nedeljo 2. avgusta važen jubilej. Letos je preteklo 600 let, kar so prišle

prve skupine nemških družin v gozdove ob rečici Rižani in se tu za stalno naselile. S ponosom kaže danes ta manjšina na 600 let življenja v kočevski deželici, v teku katerih se je ne samo ohranila, marveč tudi razširila in okrepila.

Kočevska nemška manjšina tvori jezikovni otok v sklenjenem slovenskem ozemlju. Daleč naokoli ni nikake nemške naselbine. Ozemlje, v katerem bivajo Nemci, je kake tri ure hoda dolga, pol ure hoda široka kotlina, obdana z gorami. Tu biva okoli 25.000 Nemcev v 22 občinah. Kraj je reven, kraški; nad polovico je gozda, komaj petino površine krije rodovitna zemlja. Ob mestu Kočevju je premogovnik, ki daje par sto družinam zaslužka. Kočevski Nemci so po večini kmetovalci, potem pa krošnjarji. Kljub trdemu gospodarskemu življenju so se vzdržali in namnožili. To pa je bilo mogoče le zato, ker ima kočevski Nemeč v svojem značaju izrazito potezo dobrega gospodarja: skromen je in trdo drži vsako petico. Mnogi hodijo v Ameriko, silno varčujejo in pošiljajo denar domov. Te dohodke zbira pet združnih hranilnic in posojilnic, ki so združene v nemški Glavni hranilnici v Kočevju, ki se je ustanovila leta 1926.

Tudi kulturno življenje te drobne manjšine je precej razvito. V Kočevju izhaja nemški tednik »Gotscher Zeitung«; vsako leto izdajo kočevski Nemci svoj koledar. V mestu Kočevju imajo svoj »Leseverein« (čistalnico) in pevsko društvo. Razen tega še deluje 32 gasilnih društev, ki so združena v nemški Kočevski gasilni zvezi. Po vseh nemških vaseh, kjer se priglasijo dovoljno število otrok nemških staršev, so nemške ljudske šole, v katerih se poučuje tudi slovenščina kot obvezni predmet. Kočevski Nemci so do lani imeli v bivši oblastni skupščini (deželnem zboru) enega poslanca.

Slavnostna knjiga, ki je izšla za šeststoletnico, pripoveduje o zgodovini kočevske manjšine. Leta 1330, so prišle v te kraje prve nemške družine iz Pustriške doline na Tirolskem. Tod je rasel pragozd, ki so ga pridne roke novodošlih jele krčiti. Dvajset let pozneje so brižinski škofje, gospodje te zemlje, poslali semkaj še 300 nemških družin iz frankovske in turinške dežele. Iz tega debla se je razrastla nemška manjšina.

Kočevski Nemci so šeststoletnico svojega ljudstva obhajali zelo slovesno. Pokroviteljstvo nad slavnostmi je prevzel najmlajši kraljevič Andrej. V Kočevju so se zbrali 20 zastopnikov švabske manjšine iz Banata, odposlanci časopisov iz Avstrije in Nemčije, nemška društva iz Štajerske; nemško vlado je zastopal nemški poslanik v Belgradu, jugoslovansko pa minister Švegelj, ki je Slovenec. Po ulicah mesta Kočevja je šel slavnostni sprevod, v katerem so skupine v zgodovinskih oblekah in narodnih nošah kazale, kako se je kočevska manjšina razvijala v teku 600 let. Zvečer se je vršila slavnostna akademija, pri

kateri so govorili zastopniki kralja, nemški poslanik, minister Švegelj in drugi, ki so vsi nazdravili srečni bodočnosti nemške manjšine na Kočevskem.

* * *

EGIPT V BOJU PROTI KRALJU.

Naši bravci se še spominjajo kratke vesti o krvavih nemirih, ki so v juniju izbruhnili po egiptovskih mestih. Egiptovska vlada je nemire sicer udušila, toda Narodna stranka je zdaj nastopila proti njej z novim, ostrim orožjem. Pozvala je ljudstvo, naj vladi ne plačuje več davkov. Započela je po vsej deželi ostro agitacijo, ki je namerjena proti sedanjemu kralju Fuadu in proti njegovi vladi. Ker so volitve izkazale, da ima Narodna stranka za seboj devet desetih egiptovskega ljudstva, je ta boj sila navorjena za kralja. Pa tudi za Anglijo, ki je dejanska pokroviteljica »neodvisnega in samostojnega kraljestva egiptčanskega«, ni prijeten.

Da nam bo jasno, kako daleč in globoko sega spor med kraljem in Narodno stranko, si pokličimo v spomin glavne dogodke:

Egipt, ki je bil del turškega cesarstva, je Anglija zasedla z vojaštvom leta 1882., češ da mora varovati življenje tujcev. Po pogodbah je vladal v Egiptu sultanov namestnik »kedive«, dejansko pa je gospodarila Anglija. Ko je počila svetovna vojna, je Anglija odstranila zadnji videz turškega vladarstva v Egiptu, pregnala kediveja in se razglasila za »pokroviteljico Egipta«. Leta 1922. je Anglija dala Egiptu ustavo, lastno vlado in vojaštvo ter mu postavila na čelo domačega vladarja kralja Fuada. Anglija si je pridržala le štiri važne postojanke. Sudan bodi angleški; Sueški prekop naj stražijo angleške čete; železnice in bombažni nasadi ostanejo pod angleško upravo; v deželi ostane 100.000 angleških vojakov za varstvo tujcev. Velika večina egiptčanskega ljudstva, ki se je zgrnila pod zastavo Narodne stranke, ni hotela teh angleških posebnih pravic nikoli priznati. Kralj Fuad je dvakrat razpustil uporni parla-

ment in skozi tri leta vladal brez nje. Ko je pri lanskih volitvah spet zmagala Narodna stranka, ki je dobila v državni zbornici devet desetih sedežev, je postal vladni načelnik Nahas paša, voditelj Narodne stranke. Ta je letos 21. junija predložil parlamentu zakon o zaščiti ustave, ki določa, da se vsakdo, ki bi kršil ustavo, kaznuje z dolgoletno težko ječo. Kralju Fuadu, ki je bil prisegel na ustavo, pa jo potem večkrat prelomil, se je zdela ta postava žaljiva. Razpustil je parlament in poveril vlado Sidki paši. To je mož z železno roko, ki je dal s silo razgnati parlament. Toda Narodna stranka se ni vdala. Dne 26. junija se je zbralo 500 državnih in deželnih poslancev, ki so položili v roke Nahas-paše prisego, da bodo z vsemi sredstvi branili ustavo in ne odnehali, dokler ne bodo pravi ljudski zastopniki vladali dežele.

Ljudstvo se zbira.

Razpoloženje, ki zdaj vlada v egiptovskih množicah, z živimi barvami slika znani časnikar Norbert Bauer v pismu iz Kaire (začetkom avgusta) tako-le:

Solnce neusmiljeno žge na neskončna bombaževa polja, na lužasto, smrdljivo vodo v kanalih za namakanje, na rjavo pot, ki teče po nasipu, da ljudje v tej soperici kar zginejo. Po stezicah med polji prihajajo kmetje in dninarji, posamič in trumoma, plezajo navzgor na nasipe in se pridružujejo popotnikom na veliki cesti. Če žareči veter za trenutek dvigne prah, zagledam pisane srajce in turbane, pa še mnogo pletenih čepic, ki so pokrivalo najrevnejših. Vidim, kako brodiijo rdeče in rumene opanke po prahu in na tisoče bosih nog rumene, rjave, črne polti. Z množico se plazi zmedeno mrmranje, tu in tam naraste v glasno bučanje, pa spet potihne — in sprevod gre naprej. Kam gredo? Danes je dvajset tisoč kmetov in dninarjev iz ene pokrajine zapustilo polja, da bi videli Nahas pašo in ga morda celo slišali. Nahas pašo, ki je utelešeno upanje vsakega posameznika izmed njih. Vsi ti kmetiči hočejo skupno z rokodelci v mestu in s pomočniki,

mojstri, trgovci, odvetniki, zdravniki pokazati, da se strinjajo z Narodno stranko. Javno hočejo povedati, da trdno stoje za parlamentom, v katerega so poslali moše, katerim zaupajo. Zato danes marširajo po zadušni vročini v prestolno mesto Kairo, da povejo kralju in vladi, da tako ne gre dalje.

Zelo značilno se v tem sporu med ljudstvom in kraljem zadržuje Anglija. Angleški vladni načelnik Mac Donald je egiptovskemu diktatorju Sidki paši sporočil, da naj ne pričakuje angleške pomoči v boju proti opoziciji. Zakaj se Anglija tako obnaša? Prvič zato, ker ne mara podreti mostov, ki jo še vežejo z Narodno stranko. Angleži pa hočejo tudi ostati nekaki razsodniki in posredovalci med obema taboroma. Zelo mirno in trezno gledajo na Egipt, zakaj dobro jim je znano, da je Egipt za sedaj zvezan na Anglijo s srčno žilo svojega gospodarstva: zakaj Anglija je prvi in glavni kupec egiptčanskega bombaža, ki je za to deželo glavni pridelek in dohodek.

Slovenske naselbine v Egiptu.

Egipt je posebno goriškim Slovencem znan, ker biva tam doli nekaj tisoč naših rojakinj. Večinoma so služkinje in kuharice, ki so zaposlene po hotelih in zasebnih hišah.

Največja slovenska naselbina je v Aleksandriji. Štejejo jih do 3000. Središče naše naselbine je cerkev slovenskih frančiškanov, ki je vodi p. Adolf Čadež. Pred vojno so dekleta imela lasten dom v zavetišču, no, vojna je vse preobrnila. Leta 1908. so se v Aleksandriji naselile slovenske šolske sestre iz Maribora in otvorile šolo. Po vojni so Slovenke spet dobile versko zatočišče v cerkvi sv. Katarine, kjer biva slovenski redovnik, svoje prosvetno ognjišče pa v zavetišču pri sestrah. Le šole ni več. Ljudje, ki poznajo življenje naših rojakinj v Aleksandriji, na splošno trdijo, da so dobre, bistrourne, krepkega značaja in varčne. Od svojega težkega pri- služka rade pošiljajo domov ali devajo na stran — za doto.

V. J. Križanovska:

KRALJICA HATASU.

Roman iz življenja starih Egiptčanov.

»Horemseba? Sina lepe Anantive?« je vprašal tebanski poveljnik. »Kaj dela v Memfisu? Sedem let je že, da se ni pokazal na dvoru, in docela so pozabili nanj. Že tedaj, ko je bil tu, so si pripovedovali o njem prav čudne stvari. Zdaj mu je sedem in dvajset let.«

»To vam je nenavaden človek! Njegovo življenje je zavito v skrivnost,« je pripovedovala Tua.

»Pred kakimi desetimi leti, to je takoj po očetovi smrti, je začel kupovati vsa zemljišča in vrtove okrog svoje palače, posebno one, ki leže ob Nilu. Ves ta velikanski prostor je baje en sam vrt, v katerem sta celo dve jezери. Tam vam je cel gozd palm in sikomor. Vse pa je obdano z nenavadno visokim plotom, ki ima samo dva znana vhoda: prvi je obrnjen k mestu, drugi k reki. Izhod na reko pelje na stopnice, ki so okrašene s sfingami. Tam leži ladjica, o kateri bom še govorila. V vsem prostoru kraljuje ves dan globoka tišina. Samotarskega

Horemseba ni zlepa videti čez dan. Prejšnje čase se je pojavil dva ali trikrat v letu za velikih nabožnih slavnosti, kadar je hodil žrtvovat na očetov grob. Toda že poldrugo leto zanemarja tudi te dolžnosti. Samo po noči ga moreš videti, ko se izprehaja po Nilu. Njegova ladjica je pravo čudo. Tako krasna je, da niti Hatasu nima lepše. Predstavite si velik, popolnoma pozlačen čoln, čigar boki so okrašeni s slonovo kostjo in z dragimi kamni. Zdi se, kakor bi ladjica imela na sebi dragoceno ogrlico. Rilec se končuje v sfingo s perotnicami. Narejena je iz zlata in srebra. Glava sfinge mora biti votla, zakaj v njenih očesnih duplinah je ogenj; gotovo so notri svetiljke. Dve veliki svetiljki visita tudi na krmilu. Znotraj je ladjica prevlečena z dragocenim blagom. Sam Horemseb leži pod baldahinom na blazinah. Njegov pogled presune vsakega kakor plamen. V njegovi ladjici sedi osem veslačev, ki so baje vsi gluhonemi.

»Pripoveduješ, kakor bi bila vse to videla na svoje oči,« je vzkliknila Noferuza, ki jo je poslušala s plamečim pogledom.

»Videla sem ladjico in čarovnika, kakor ga nazivljejo v Memfisu,« je odgovorila mirno Tua. »To je bilo seveda zvezano z nekaterimi težkočami.«

V Kairi je manjša naselbina, ki šteje kakih 500 do 600 Slovencev. Tudi tu deluje slovenski frančiškan p. Evgen Stante, ki naše rojakinje na splošno zelo hvali. Rade prihajo k službi božji, čeprav tega njih gospoda često ne vidi rada. Kot služkinje jih zelo vpoštevajo, ker so snažne, pridne in poštene. Pouka in zabave jim daje »Društvo sv. Cirila in Metoda«, kjer imajo vsa

ko nedeljo na razpolago dvorano in oder, slovenske knjige in časopise. Vsako leto poromajo skupno na božjo pot v bližnji kraj Matarije, kjer je po izročilu bivala sveta družina na begu v Egipt. Cerkev z domačim duhovnikom je našim rojakinjam v Egiptu kakor prisrčna domačija sredi širne tujine.

Zupanoval je dolgo vrsto let; skozi vso vojno je vodil usodo ljubljanskega mesta in Ljubljančanje so se tako navadili na njegovo častljivo postavo in očetovsko besedo, da ga dolgo niso mogli pogrešati in da z nobenim njegovih naslednikov niso bili prav zadovoljni. »Tavčar, da, ta je bil,« je vzdihnil marsikateri ljubljanski meščan.

V politiki je bil vodja slovenskih liberalcev.

Ko je doraščal, je izredno mnogo bral, in sicer brez prave izbire. Bral je, kar mu je prišlo v roke. Pisati je začel zgodaj. Razvijal se je stalno. Pisal pa je zgodovinske povesti (segel je celo v prve krščanske čase; »Tiberius Pannonicus« — povest o panskem vojaku, ki se iz razuzdanega in popačenega Neronovega Rima vrne v svojo domovino), romane in povesti iz sodobne družbe ter slike in črtice iz svoje Poljske doline. In tu je res neprekosljiv! Dočim je v zgodovinski snovi vedno našel priliko, da je udrihnil po tej ali oni nevšečni stvari, in medtem ko je sodobno družbo smešil z veseljem in slastjo, je v povestih iz domačije umerjen, dober, skoraj nežen. V loškem pogorju mu je pognal prvi popek »Cvetja v jeseni«, tega bisera v našem pripovedništvu, in v Poljanah je našel snov za »Visoško kroniko«, v kateri je dejanski preklical vse svoje prejšnje zmotne nazore o katoličanstvu in katoliški duhovščini. Ti dve deli sta s svojim čistim sijajem zastrli vse prejšnje Tavčarjevo delo in zaradi njih mu bomo vedno hvaležni. Seveda je Tavčar ti dve povesti pisal kot zrel mož, ki je spoznal, da je na svetu več večno lepega, kot si je v svoji mladosti mislil, in ki je svoje znote pogumno priznal. Žalibog »Visoške kronike« ni dovršil. Napisal je samo prvi del, ki se godi v drugi polovici 17. stoletja. V drugem delu je hotel vpodobiti dobo Marije Terezije, v tretjem pa Napoleonov čas, a prehitela ga je smrt.

Tavčar je umrl 19. februarja 1923. v Ljubljani. Njegovo obličje je bilo pokojno kot obličje človeka, ki je svojo

Visoški letopisec.

Naš list je takoj ob svojem postanku začel objavljati prelepo povest »Cvetje v jeseni«, katero je napisal dr. Ivan Tavčar, slovenski pisatelj, politik in pravnik. Med našim ljudstvom je bil prej malo znan, ker se je njegovo delovanje tikalo predvsem Kranjskega. Zasluži pa, da ga v listu nekoliko opišemo, zlasti sedaj, ko ga je tržaški prevajatelj Umberto Urbani tako uspešno predstavil italijanski javnosti. Urbani je namreč lansko leto prevedel zadnjo Tavčarjevo povest »Visoška kronika« (»Streghe e demoni. Cronaca di Visoko. Trieste, 1929. Str. X + 191.), ki je bila, kot piše znani italijanski leposlovniki kritik Enrico Damiani v milanskem mesečniku »Leonardo« (1930, str. 324.) »za italijanskega bravca čisto novo odkritje.«

Tavčar je kot pisatelj zelo svojevrstna osebnost. Nihče mu ne more odrekati visokih pisateljskih sposobnosti, a res je tudi, da je spočetka gledal samega sebe umetnostno pre malo kritično. Na njegovih povestih je ostala rja tistikratne kulturnobojnosti. Takrat je ni opazil, ker je bil preveč pod vplivom okolice in otrok svoje dobe, pozneje svojih spisov ni opilil. Zato je Tavčar do svojega šestdesetega leta robat tudi tam, kjer bi mu ne bilo treba biti, in njegovi spisi po večini niso za mladino. Kljub temu stoji, da je bil v mladosti in na stara leta veren človek, saj je bil »sin pobožne slovenske kmetiške matere, katera je imela na svoji smrtni postelji ob slovesu od življenja in od sina do tega eno samo prošnjo: da bi se dal njen ljubljani Janez vsaj v zadnji svo-

ji uri izpovedati.« (dr. Prijatelj v Tavčarjevih Zbranih spisih, IV. zv. I. stran). Janez ji je to obljubil in je svojo obljubo držal. — Takšna je bila tista doba: v najglobljem kotičku srca verna, na zunaj pa brezverska, protiduhovniška. V to zmedo načel in dejanj je dregnul dr. A. Mahnič. Tavčar mu je vrnil z glasovito povestjo »4000«, ki je pač največje zabavljanje proti naukom katoliške vere, kar jih premore slovensko in še katero drugo slovstvo. Komaj deset let prej pa je Žgurju, kaplanu svojega strica Antona Tavčarja, pomagal pisati šmarnice.

Tavčar je po rodu Gorenjec. Doma je bil iz Poljan nad Škofjo Loko (rodil se je l. 1851.). Gorenjec je ostal do smrti. Sam je dejal Izidorju Cankarju, da je »rod iz Poljan precej visok in za vruga ne pozabi, če je bil po krivici napaden.« Ko je dosti dorasel, je postal dijak, in sicer je hodil v gimnazijo v Novem mestu in v Ljubljani. Potem ga je pot peljala na Dunaj, odkoder se je vrnil kot doktor prava. Nastanil se je kot odvetnik v Ljubljani, katere ni več zapustil in ki mu je postala druga domačija. Vedno pa se je rad vrnil v Poljsko dolino pod sivi Blegaš, kjer so še v pozni jeseni njegovega življenja poganjale prekrasne cvetke njegove umetnosti. Ko je pisal »Cvetje v jeseni« in »Visoško kroniko«, mu je bilo 66 oz. 68 let. V Ljubljani se je začel brigati tudi za politiko, ki mu je donesla mnogo osebnih uspehov, a je njegovemu pisateljskemu razvoju mnogo škodovala. Postal je deželni in državni poslanec in končno ljubljanski župan.

da jih nihče več ne vidi. Lanskega leta se je zgodila čudna stvar, ki je nudila širo polje raznim domnevam. Neki vojščak je prodajal v denarni stiski svojo mlado sužnjo, ki mu je pripadla kot vojni plen. Kakor grob molčeči Habzefaa jo je kupil in nikoli več ni bilo o njej nič slišati. Toda po čudnem naključju se je deklici posrečilo pobegniti iz palače in se je vrnila k svojemu prejšnjemu gospodarju. Morete si misliti, kako so jo izpraševali. Vsi pa so bili začudeni, ko je zatrjevala, da ni še videla gospoda, o katerem so ji govorili. Pravila je, da je živela v zaprtem dvorišču z mnogimi drugimi tovarišicami. Neki belo oblečen mož jih je vadal v igranju na harfo. Nekateri so se vežbale v plesu. Pogostoma, zlasti v mesečnih nočeh, so se plesalke odele v prozorna oblačila ter se nakitile z ogrlicami in naglavnimi nakiti. Plesali so tudi prav tako lepo oblečeni dečki okrog trinožnic, iz katerih se je razširjal prijeten vonj. Pevke so morale lezti na drevesa in pevati tam skrite med listjem. Kakšen namen je imelo vse to, ni znala povedati. Gospoda ni nikoli videla. Govorila je samo s starcem v beli obleki, ki jo je vadal. Posli so bili vsi gluhozemi. To njeno pripovedovanje je zbudilo splošno radovednost. Naslednjega dne pa so deklico dobili mrtvo. Vzrok njene smrti je ostal nepojasnjen.

»Torej povej nam vse podrobnosti,« se je razleglo nekaj glasov.

In Tua je ugodila ter začela pripovedovati: »Veste, da sem morala nenadoma odpotovati v Memfis zaradi smrti svojega brata Paokera in zaradi njegove zapuščine. Noferura me je priporočila svojemu sorodniku Psametihu. Z njegovo rodbino sem se docela sprijaznila. Nekega popoldneva, osem dni pred mojim odhodom, sta me Psametih in njegova žena povabila na izlet po Nilu. Z veseljem sem sprejela to vabilo in odpluli smo. Ko smo se vozili okrog neskončnega zidu, za katerim je bilo vse v zelenju, sem vprašala, kaj bi to bilo.

»Za tem zidom stoji palača princa Horemseba, memfijskega čarovnika, kakor ga tukaj ljudstvo nazivlje,« mi je odgovoril smeje se Psametih. »Samo ponoči se odpira izhod na Nil za Horemsebove nočne izlete. Ni dvoma,« je pripovedoval dalje Psametih, »da je mnogo izmišljenega o njem, toda njegovo čudno življenje vzbuja pozornost. V njegovi palači je vedno tiho. Stari Habzefaa, prinčev zaupnik, hodi nakupovat v spremstvu nemih sužnjev, ki odgovarjajo na vprašanja samo z nerazumljivimi kretnjami. Habzefaa kupuje mnogo sužnjev, zlasti gluhozemih, in mlade deklice od deset do enajst let. Vso množico teh ljudi požre palača,

nalogo vestno izpolnil. Ko so ga polagali v grob, so pač marsikomu prišle na misel njegove lastne besede iz »Višoške kronike«: »Zemlja domača ni prazna beseda: del je mojega življenja... Ko si oglodan do kosti, te sprej-

me domača zemlja z istim obrazom, kakor te je sprejela nekdanj zibel, ko so te še vanjo polagali... Rajši bi umrl sredi domače doline bodisi od gladu nego na zlatem stolu nemškega cesarja, kjer bi imel vsega na kupel!«

Kaj nam pišejo z dežele?

Iz idrijskega kotla in okolice.

Nāše bolnišnice. — Delo pri gradbi nove bolnišnice napreduje in so spodnji prostori že dozidani. Do pozne jeseni upajo, da bo stavba pod streho. Ker bo stalo poslopje na vrtu poleg sedanje bolnišnice, je uničen lep zelenjadni vrt in krasni cvetličnjak za sprehajanje bolnikov. Zato so nakupili od sosednih posestnikov potrebno ozemlje, ki leži za stavbami. Prizadevanje mestne občine, da je izposlovala zidanje nove bolnišnice, je treba le pozdravljati, čeprav je nujna potreba, da se že obstoječa in uspešno delujoča bolnišnica čimpreje izpopolni z manjkajočimi predmeti in napravami. Sedaj je v zavodu prostora za 20 bolnikov in prav letošnje poletje je vedno zasedeno. Zato je katerikrat v sedanjih prostorih nemogoče ločiti razne bolnike. Z novim poslopjem bo ta neskladnost odpravljena in prostora bo dovolj. Od mestne občine kot vrhovne upraviteljice bi bilo le želeli, da nudi zavodu, ki je pod spretnim vodstvom g. dr. Braggiana zaslovel že precej preko mej združenih občin, vso potrebno pomoč in zanimanje, ter da točno izvršuje vse upravne dolžnosti.

Nesreča v rudniku. — V torek 5. t. m. popoldne se je na četrtem polju severozahodne jame ponesrečil 49letni rudar Josip Moravec. Pri vrtanju s strojem se je radi tresenja skala nenadoma utrgala in padla ubogemu rudarju na nogo. Prenešen je bil v bolnišnico, kjer so ugotovili, da ima v dveh krajih zlomljeno nogo.

Lahko si mislite, kakšen vtis je napravila name Psametihova povest. Kar gorela sem od radovednosti in hotela sem za vsako ceno videti nenavadnega človeka. Psametih me je skušal odvrniti od te želje. Trdil je, da srečanje s Horemsehom prinaša nesrečo in da ne dobim veslačev, ki bi bili voljni izpostaviti se vplivu zločestega očesa. Toda jaz sem vztrajala pri svojem. Sklenili smo, da bomo delali vse skrivaj in se tako izognemo nepotrebnim govoricam. Najela sem čoln z dvema močnima veslačema. Silna možaka sta zatrjevala, da se gotovo srečamo s princem, ker je ščip, in tedaj je on vedno na Nilu. Komaj se je naredila noč, sem stopila z Neftiso v čoln. Tvoja sestra, Noferuza, je bila nenavadno vesela. Tako se je opravila, da je bila resnično očarujoča. »Varuj se!« sem ji dejala. »Izgubljena si, če boš čarovniku ugajala.«

»Nenadoma se prvi veslač skloni k meni in pravi: »Poglej, plemenita gospa, to je on!« V tem trenutku sta se on in njegov tovariš stisnila v klopec ter sklopila prsta v obliki roga, da bi se obvarovala zločestega očesa.

Rdeče oči sfinge so metale krvavo svetlobo na vodo, pri čemer so se lesketali dragulji na njegovem vratu. V tem trenutku je bila prinčeva ladjica poleg naše in se skoraj dotikala našega čolna. Zagledala sem princa, ki

Kje je red? — Tam gori na Rakah ga ni. Mnogi, ki se sprehajajo po prijetnem drevoredu, se pritožujejo nad brezvestnimi kolesarji, ki kljub prepovednim napisom kolesarijo in onemogočajo sprehajanje. Naj se strožje ukrene.

Ledine. — (Praznik. — Poročak. — Ceste.) — Shod sv. Jakoba je bil zelo slovesen in dobro obiskan. Sedaj imamo sploh redno po tri sv. maše, le škoda, da se jih radi prezaposlenosti tako težko udeležujemo. — Dne 2. t. m. se je poročil zidarski delovodja od Sv. Lucije g. Gabrijel Velikonja z našo vaščanko g.čno Marijo Bogatajevo. Poročak je bila s sveto mašo. Lepo! Bog daj srečo! — Prejšnji teden je bilo več hudih nalivov, vendar ledinska cesta ni prizadeta, kar se imamo zahvaliti g. obč. komisarju, ki redno skrbi za popravila. Rozili pa bi Ledinci, da bi se cesta od Razpotja do Marofa kaj posula. Zadnji nalivi so napravili po sredini pravo grapo. Ker je od te ceste odvisnih okrog 1000 prebivalcev, prosimo, da se čimpreje popravi. — Dela pri novih rajdah v Špehovi grapi so končana. Sedaj je zelo potrebna popravila bližnjica, ki jo je prej vedno oskrboval cestni odbor. Obračamo se na g. komisarja.

Vojsko. — V sredo 30. jul. nas je zopet obiskala toča in nam uničila, kar je zadnjič prizanesla. Letos bo hud!

Zadlog. — Na posledicah težke operacije je v tržaški bolnišnici umrl 36letni Janez Likar. Bil je dober in priden fant! N. v m. p!

S Pivke.

Rakulik pod Nanosom. — Letina je srednje dobra, samo malo preveč dežja je, posebno za krompir in fižol.

Sadja ni prav nič, Sena je bilo dosti, toda mnogo ga je deževje spridilo. — Tudi požar smo imeli. 5. maja je pogorela Hrvatova hiša. — Tisto o jamskem medvedu, katerega da so našli pri Juriju, je bila pa le neumna šala kakega potegona, ki menda potrebuje takšno okostje za svoj hišni muzej.

Iz tržaške okolice.

Sv. Ivan. — (Cerkev. — Smrt.) — Pri nas ni posebnih novic. Že delj časa podirajo na Pjanovem zemljišču staro hišo. Na tem mestu bo občina postavila tramvajске lope. Za našo cerkev se magistrat ne briga posebno. Treba bi bilo pobeliti zunanje zidove in zakristijo. — Pretekli teden smo pokopali Josipa Mlača. Bil je dober in marljiv mož. Bog mu bodi plačnik!

Iz Gor.

Tolmin. — (Letoviščarji. — Majhna tatvina v cerkvi.) — Po drevoredih in vrtovih je zadnje čase vse oživele. Nabralo se je pri nas veliko letoviščarjev. Mnogo jih je, ki pridejo vsako poletje k nam. Videti je, da jim v lepih gorah ugaja. Tudi hribolazcev smo letos videli že precej, ko so šli skozi Tolmin na hribe. — Že zadnjič smo pisali, da je nekdo poskusil vlomiti ponoči v našo cerkev. Zdaj pa je kar podnevi zmanjkjal pri oltarju sv. Antona nabiralnik. A ubogi tat tudi zdaj ni imel sreče, ker je bil nabiralnik, kot pravijo, čisto — prazen.

Nemški Rut. — Tu pa tam se vidi po naših vrtovih zanemarjeno sadno drevje, polno suhih vej in mahu. Travniki so slabo porasli brez vsakih gnojil. Če kak dober gospodar zine besedo o umetnih gnojilih in čiščenju sadnega drevja, se mu po gostilnah posmehujejo. Mladeniči, vzemite v roko dobro knjigo in zanimajte se rajši za napredek v kmetijstvu nego za polič in harmoniko.

Kal nad Kanalom. — (Popotnik pripoveduje.) — Pripotoval sem v hriboviti Kal. Dolgo že ni bilo glasu od tam in zato sem mislil, da so vsi umrli. Pa so, hvala Bogu, še vsi živi.

je mirno ležal na blazinah. Videla sem ga v Tebah pred kakimi dvanajstimi leti, ko je prišel tja s svojim očetom. Toda ne bila bi ga prepoznala. Suhljati in slabotni mladenič se je prelevil v velikega, lepega moža orjaške moči. Obličje mu je zalo, toda tista lepota ima zlovešč izraz, a plameneči pogled vzbuja grozo. Nosil je kratek, z dragulji obšit plašč; na glavi je imel z diamanti obšito kapo. Nepremično je sedel kakor kip, le strašne oči so se zdele žive. Zdajci se mu je pojavil na ustnahn čuden usmev, da so se mu biserni zobje zabrsketali. Vzel je cvetko in jo vrgel Neftisi v naročje. Ta je bila blede, oči so se ji izbulile in tako je bila zaverovana v princa, da je pozabila na cvetlico. Čez nekaj hipov se je ladjica bliskovito oddaljila. Tedaj se je Neftisa zdramila in radostno vzkliknila: »Poglej, Tua, Horemseb mi je vrgel rdečo rožo, toda ta roža ni podobna našim. Kako krasen duh ima! Kaj pa to pomeni? Docela je mokra.«

Sklonila sem se k roži. Imela je dušič vonj. Ker pa nisem nikdar marala za močne dišave in sem bila razburjena, mi je bilo slabo od tega vonja. Nekaj dni sem težko dihala in glava me je bolela. Kri mi je gorela kakor ogenj.«

(Dalje.)

Povedali so mi, da bo letina najbrž srednja. Sena pa je mnogo manj kot lani. Tudi kobilice so prišle in napravile mnogo škode. Nekaj občanov se je izselilo v Ameriko, ker so upali na boljše življenje. Brez porok tudi ni bilo v pomladanskem času. — Smrt je pobrala Emilijo Lipičar z Dola. Da so jo vsi radi imeli, je pokazal lep pogreb, katerega so se kljub slabemu vremenu udeležili znanci od blizu in daleč. Dekleta so ji kupila lep venec, pevci pa so ji kraj groba zapeli žalostinko. N. p. v m.! — Po sv. maši se mi je mudilo drugam. Odšel sem prepričan, da se povrnem.

Trenta. — (Cerkvena slovesnost. — Promet. — Vreme.) — Kakor vedno, tako smo tudi letos slovesno praznovali praznik sv. Ane. Krasen dan, ki je nastopil po silnih nalivih, je privabil tudi mnogo okolčanov, zlasti iz Soče. Č. g. kurat iz Loga je daroval slovesno sv. mašo, med katero so zelo lepo prepevala dekleta Marijine družbe iz Strmca. Iz srca smo jim hvaležni in upamo, da nas pridejo za naš shod zopet obiskat. — Isti dan je začel voziti k nam potniški avtomobil iz Bovca in bo vozil, vsaj poleti, vsak dan. Tako bo imel marsikdo lepo priložnost za obisk naših lepih gorskih krajev. Le škoda, da urnik za nas ni prav primeren. — V juniju smo imeli veliko sušo, zdaj v juniju pa že tri povodnji. Tudi vihar, ki je celo drevesa s koreninami podiral, in toča nista izostala.

Vrh. (Pri Šentviški gori.) — Pretekli četrtek dne 31. julija proti jutru je razsajala po naših krajih huda nevihta, ponekod tudi toča. Bliskalo se je in grmelo, da je bilo marsikoga strah. Medtem je udarila strela v obširni dvojnati kozolec tuk. posestnika Val. Grahečja. Ogenj je uničil takoj vse, ker je bil kozolec še poln sena in drv in ni bilo mogoče niti vozov rešiti. To je to poletje že druga nesreča radi strele v Vrhu. — Reši nas, Bog, sličnih nadlog! — Takoj naslednji dan se je pri sosedu Jakobu Črvu (na Črvovem vrhu) zgodila še bolj žalostna nesreča. Komaj 3 leta star sinček Nelko je padel v vodnjak pred hišo, kjer je utonil. Nauk: Ne puščajmo nikdar otrok brez nadzorstva in varuštva! Prizadeti družini naše sožalje!

Čezsoča. — Poročila sta se Vojko Skočir in Brigita Komačeva. Bog jima daj v zakonu obilo sreče! — V Argentino sta odšli Anica Kravanja in Justina Klavora. Srečno pot! — Umrli je 17-letni mladenič Paus Franc. N. p. v m. Staršem naše sožalje!

Log pod Mangartom. — Prejšnji mesec je bilo 40 naših ljudi, večinoma fantov, odpuščenih iz rabeljskega rudnika. S tem je naša vas težko prizadeta, ker nas skalna dolina sama ne more živiti. Nekateri so našli za prvo potrebo delo pri tukajšnjih javnih napravah. A to le za par mesecev. Kaj pa potem? Mnogi mislijo na Francijo in Ameriko. Toda bo li tam boljše? Naj bi zato tisti, ki še delajo v rudniku, štedili in dobro premislili, kaj smejo izdati in kaj ne. Dobro bi tudi bilo, da bi se kdo izučil za zi-

darja da ne bo treba tujim delavcem delati ob nedeljah. — Med otroci je razširjen že dalj časa hud oslovski kašelj, mnogokrat združen z bljuvanjem. Vzrok te bolezni nam ni znan.

Iz Brd.

Gor. Cerovo. — V »Novem listu« smo brali, da pričnejo z osuševanjem Prevala. G. občinskemu načelniku se že sedaj priporočamo, da bodo pri delu zaposleni tudi domačini. — Zadnja toča je napravila občutno škodo. Ponekod je vzela polovico, drugod tudi tri četrtine pridelka. — Javni ples je za letos odpadel. Vzrok: brezposelnost. — V nedeljo smo imeli običajno procesijo. Nebo so kljub 60 domačim fantom morali nositi fantje iz sosedne vasi.

Krasno. — Dne 8. avgusta smo pokopali 85-letno Drnovšček Katarino, roj. Markočič. Bila je bolna 2 leti in 8 mesecev. Ves čas svoje bolezni je ležala in bolečine potrpežljivo prenašala. Bila je dobra krščanska žena, ki je revežem prav rada pomagala. N. p. v m.!

Iz goriške okolice.

Pevma. — (Zopet granata.) — V torek 5. avgusta opoldne je 30-letni Jožef Primožič z Oslavja, 118 popravljaval pot na zemljišče za hišo. Nakrat je zadel pri kopianju s pikonom na granato, ki se je takoj razpočila in ubogega Jožefa na mestu ubila. Pokojnik je bil vzoren fant, mirnega značaja in zelo priden. Posebno se je odlikoval v ljubezni do matere, ki ji je bil vdan in jo ljubil kot otrok. Prav tako je ljubil tudi svoje brate in sestro. Zato so ga pa tudi vsi spoštovali in imeli radi. To se je pokazalo zlasti na dan pogreba v četrtek. Od blizu in daleč so prihajali na pogreb, ki je bil naravnost veličasten in je bila cerkev prav polna. V sprevedu so nosili fantje pet krasnih vencev. Pevski zbor je zapel svojemu pokojnemu pevcu tovarišu v slovo na domu, v cerkvi in na pokopališču. Blagemu pokojniku naj sveti večna luč, ubogo mater in ostalo družino pa naj tolaži ljubi Bog in zavest, da je bil pokojnik vzgleden sin in fant in da je imel vedno pred očmi Boga, kakor so bile tudi njegove zadnje besede klic: »Jezus, Marija, Jožef!« — Opomnimo ob tem, da ni res, kar je trdil neki list in je po njem posnel tudi naš »Novi list« v zadnji številki, da je pokojnik skušal granato odpreti in da se je pri tem odpiranju razpočila. Niti videl je ni. Priča brat, ki je bil poleg. Še to. Po vojni je v Pevmi ta že deseta smrtna nesreča radi granat!

Iz Istre.

Draga. — (Letina.) — Krompir se letos ni obnesel, posebno prvi ne. Fižol je počrnel. Sadje je odpadlo in grozdje je pobrala bolezen; v nižjih legah je povečini počrnelo. Turšica kaže zadosti dobro. Dežja ni bilo pri nas prav dosti.

Črnotiče. — Trta kaže prav slabo. Grozdje nam je počrnelo kar čez noč.

Krompirja smo pridelali prav malo. Fižola tudi ne bo.

Pučje pri Koprju. — Iz naše majhne vasi se oglasimo le malokdaj. Letina nam kaže še precej dobro. Pšenico smo že spravili. Priderek fižola je srednji, krompirja je manj, sena dovolj, grozdje pa je bolno. O sadju ni sledu. — Pri nas imamo podružno cerkev. V nedeljo 3. avgusta smo doživeli prav lep dan. 35 dečkov in enaško število punčk je bilo pri prvem sv. obhajilu. Zelo smo hvaležni g. županiku iz Šmarij, ki se je pri svetem nauku toliko trudil. Sedaj pa pripravlja malčke za sveto birmo, ki bo v oktobru.

Prešnica. — Lepa slovesnost se je vršila v nedeljo dne 10. avgusta pri nas; blagoslovil se je nov lep tabernakelj iz orehovega lesa, delo znane tvrdke Moroder na Tridentinskem. Od tega dne naprej bo bival v naši sredi Jezus v sv. evharistiji, kar bo velika dobrota za nas vse, posebno še za stare in betežne ljudi, ki ne morejo več do župne cerkve. Vaščani sami zbirajo denar in tudi fantje in dekleta so rekli pametno besedo: »Namesto da trošimo za neumni ples, bomo rajši dali za tabernakelj.« Da bi tudi mladina drugih vasi bila tako pametna! — Naj omenimo še to, da je samo iz naše vasi bilo 42 otrok pri sv. birmi, ki jo je delil naš prevzvišeni in priljubljeni g. škof dr. Fogar dne 27. julija v Klancu. Tega dne je prejelo sv. birmo 177 otrok; od teh je bilo 54 iz podgorske župnije. Vsa slovesnost se je po izrecni želji prevzvišenega izvršila brez vsakega zunanjegega sijaja. A tem močnejše so vzplapolala naša srca v udanosti in zvestobi do Očeta in Pastirja naših duš.

S Krasa.

Vrh sv. Mihaela. — 24. m. m. smo pokopali Vižintina Jožefa, starega 41 let. Zjutraj je šel nakladat pšenico. Okoli desete ure ga pa zadene solnčarica. Zgrudil se je in par trenutkov nato umrl. Ranjki je bil blaga duša in skrben gospodar. N. p. v m. Ostalim naše sožalje.

Štanjel. — (Smrt in ogenj.) — Družino Jerič, št. 16, sta v kratkem zadeli dve nesreči. V soboto jim je umrl najmlajši sinček, v nedeljo popoldne pa, ko bi se bil moral vršiti pogreb, je zagorel hlev, poln sena. Brž so prihiteli vaščani ter začeli gasiti. Sreča, da vreme ni bilo vetrovno in da se ogenj ni razširil. Zgorelo je vse seno. Prizadeti je bil nekaj malega zavarovan.

Gorjansko. — (Slovesnost. — Avtomobilska nesreča. — Letina.) — V nedeljo 3. t. m. smo imeli izredno slavnost; popoldne ob štirih je bila namreč blagoslovitev novega kipa presv. Srca Jezusovega. Med navdušenim govorom č. g. štanta iz Šempolaja je preč. g. dekan iz Komna v družbi 4 duhovnikov blagoslovil krasni kip, ki je bil ves obdan s cvetjem. Lepa procesija, katere se je udeležilo veliko domačih in sosednjih ljudi, se je vila skozi dva okrašena slavoloka po ozaljšani vasi in se zaklju-

čila s slovesnim blagoslovom. Priznaje gre novemu moškemu pevskega zboru, ki je že na dan kolavdacije orgel pokazal, da si nekaj upa. Vsa čast pa tudi gorjanskim faranom, ki so cerkev in vas tako okrasili. Lepo je bilo; dal Bog, da ostane duhovnija vdana presv. Sreči! — Isti večer je ob devetih in pol neki javen avto, prihajajoč iz Vojščice in na poti v Trst, v katerem sta sedela dva gospoda, z vozil pod Gorjanskim čez cestni rob globoko v dolino. Gospodoma se ni zgodilo nič; šofer se je pa močno ranil v hrbet in ga je drug avto takoj odpeljal v tržaško bolnišnico. Če bi bil obcestni zidček že popravljen, bi se ta nesreča morda ne bila zgodila. — Polje kaže, hvala Bogu, dozdej še dobro. Dežja je bilo precej, toče pa nas je Bog še obvaroval. Toda krompir je — kot skoro povsod — odpovedal. Vlažno vreme pa je začelo groziti vinskemu pridelku. Sicer je še zgodaj, in za sušo je na Krasi še vedno časa dovolj. Priporočati pa bi bilo, da ne bi zopet — kot lani — začeli trgatve 14 dni prezgodaj. Kaj pa kobilice? Ali je pričakovati sedaj ali prihodnjic kakega organiziranega nastopa proti njim od županstva ali od deželne kmetijskega urada, kot smo letos videli v Furlaniji? Nujno potrebno bi bilo!

Iz Vipavske doline.

Dornberg. — (Junaštvo ali kaj?) — Te dni je vozil s kravo iz Gorice proti domu 72 letni Franc Besednjak. Na Dombravi »pri smrekah« mu pridrvi nasproti avto, kateremu daje Besednjak znamenje s palico, naj vozi počasneje oz. se ustavi, da bi se krava ne preplašila. Avto se res ustavi in iz njega izstopi ves razburjen neki znani gospod, ki izvleče iz žepa revolver in ga nameri proti nič hudega slutečemu kmetiču, mu vza-me iz rok palico in 72 letnega starčka neusmiljeno pretepe s tako silo po levem laktu, da so mu udarci pomodreli. Starček prenaša bolečine in se čudi nad takšnim početjem, kakršnega v svojem dolgem življenju ni še okusil.

Velike Žablje. — (Letina. — Cerkveni shod.) — Zadnja štev. »Novega lista« nam je prinesla mnogo žalostnih novic iz naših sosednih vasi. Debela toča, ki je razsajala po sosednih poljih in vinogradih, nam je za sedaj, hvala Bogu, popolnoma prizanesla. Koruza obeta dobro, z grozdem smo zadovoljni; le tu pa tam ga je peronospora malo poškodovala. — Vina imamo naprodaj še nekaj. Cena je nizka, kapljica izborna. — V nedeljo 17. t. m. bomo praznovali cerkveni shod sv. Roka s slovesno sv. mašo in običajno procesijo. V cerkvi imamo zopet lepo petje. Mladi pevci imajo res veselje za to.

Štomaž. — Izjavljamo, da dopisa iz Štomaža (Iz osamele fare) v 32. štev. »Novega lista« ni pisal g. Štefan Bratina v Štomažu, št. 83.

Uredništvo.

Lokavec pri Ajdovščini. — V nedeljo smo slovesno praznovali, farni praznik sv. Lovrenca. Pri procesiji je lepo prepeval cerkveni zbor, za ne-

bom so stopali zastopniki občine in mnogo vernikov. Popoldne pa se je vršil drugi del praznovanja. Od vseh strani so prihajali gostje iz okolice, ker jih je vabilo lepo pritrkavanje iz zvonika. Po večernicah smo se menili, kam gremo na dobro kapljico. Nekaj mladih pa je klicalo Miklavža s harmoniko. V tem so se posebno odlikovali nekateri štomaški fantje, ki so na Brdu poskušali svojo moč. Imeli smo tudi kmečko birmo. Slavoloka ni bilo, pač pa vina in štrukljev dovolj. Fantič, ki si to birmanje gledal, nikar se ne čudi! Prihodnjic pa bomo spet poslali koš novic, ker kolačev ni bilo.

Rihenberg. — (O krščanskem nauku. — Toča. — Nagla smrt.) — Žalostno je, da se v naši vasi še dobe starši, ki ne pošiljajo svojih otrok h krščanskemu nauku.

Okno v svet.

Na meji angleške Indije se začenjajo upori. Bojevit rod Afri-dov, ki je še samostojen in biva ob meji Indije in Afganske, se je dvignil in začel napadati angleško-indijsko ozemlje. Napadalec je kakih 10 tisoč. Proti njim so poslali 50 vojnih letal. Kipenje in vrenje v notranjosti Indije, nemiri ob mejah, to je današnje stanje najvažnejše angleške prekomorske posesti.

Sestanek v Sinaji.

Sinaja je grad v Romuniji. Znana je radi tega, ker gre tje vsako leto romunska kraljeva družina na letovišče. Večkrat se tam vršijo važni politični sestanki. Prve dni avgusta je bil tam sestanek jugoslovanskih in romunskih gospodarskih strokovnjakov, ki so se posvetovali, kako izpeljati carinsko zvezo med obema državama. Strokovnjaki so ugotovili, da je carinska zveza mogoča, le uvesti jo je treba po lagoma. Sedaj se uredili osnovna vprašanja (prevoz, zdravniški pregled blaga, pravna stran itd.). Zanimivo je, da bosta sedaj Jugoslavija in Romunija izvažali na Čehoslovaško žito

Kaj dobrega naj pričakujejo od mladine brez krščanske vzgoje! — Toča je tudi pri nas napravila mnogo škode, posebno na grozdju. Po nekaterih delih občine je tako oklestila, da je uničen tudi pridelek prihodnjega leta. — V ponedeljek 4. t. m. je Lisjakovo družino od Škrbčev zadela velika nesreča. Gospodinja Rozalija, mati sedmih otrok, je zvečer legla k počitku zdrava in vesela. Kmalu pa jo je prišla tako močna slabost, da je v 10 minutah izdihnila. Bila je vzorna in skrbna gospodinja. Pokoj njeni duši! Družini izrekamo iskreno sožalje!

Goče. — (Razsvetljava. — Vино.) — V zadnjem času nam je električna družba postavila po vasi 17 prepotrebni svetilk. Ljudje so z njimi prav zadovoljni. — Vina imamo še precej. Cena je nizka.

brez carine in da bosta čehoslovaškim industrijskim izdelkom dovolili velike ugodnosti. Ker pa Češka ne bo mogla porabiti vsega žita, kar ga bo Romuniji in Jugoslaviji ostalo, bosta ti dve državi poskušali doseči enake ugodnosti v Italiji in Nemčiji, predvsem pa v Avstriji. — Sinajski sklepi so seveda le prvi korak k popolni carinski zvezi.

Med Turčijo in Perzijo.

Na meji med tema dvema državama v prednji Aziji bivajo divji rodovi, ki se imenujejo s skupnim imenom Kurdi. Ti so veliki roparji, ki napadajo zdaj Perzijo, zdaj Turčijo. Da se to ropanje odpravi, sta obe vladi sklenili, da jih bosta brezobzirno uničili. Te dni so Kurdi zopet napadli turško ozemlje v okolici gore Ararat. Turške čete so jih odbile in jih zasledovale še preko meje na perzijskem ozemlju. Turki izjavljajo, da bodo čete ostale v Perziji toliko časa, dokler ne zatro roparjev. Potem se seveda vrnejo domov. To ni nikak znak sovraštva, temveč samo varnostna odredba.

Zavod šolskih sester v Tomaju.

Kot vsako leto se bo tudi letos z oktobrom otvoril šestmesečni gospodinjski tečaj, ki ima namen, da poda doraščajočim mladenkam prilliko, toliko teoretično kolikor praktično, se pripraviti za svoj bodoči poklic. Natančnejša poudarila daje vodstvo zavoda, Namerava se tudi za gojenke, ki so dovršile ta tečaj v minulem letu, prirediti kratek tečaj za vkuhanje sadja, ako se jih bo priglasilo zadostno število. Ta dva do tridnevni tečaj bi se vršil 22., 23. in 24. septembra.

Na Planinski gori

bo na veliki šmaren običajni letni shod. Romarjem se priporoča, da imajo s seboj izkaznico, ki se zahteva za potovanje po Italiji (carta d'identità).

Darovi.

Namesto cvetja na krsto prijatelja in do-brotnika pok. g. Jakončiča Antona daruje družina Franko Lit 150,— v dober namen.

Objave.

DUHOVNE VAJE ZA MLADENIČE.

Po želji prevzvišenega gospoda kneza in nadškofa bodo tudi letos duhovne vaje za mladeniče v prostorih malega semenišča v Gorici.

Začetek v četrtek dne 28. avgusta točno ob šestih zvečer, zaključek v ponedeljek 1. septembra zjutraj. Prijave naslovite: Uprava malega semenišča, Gorizia, via Dreossi 18. — Oskrbnino je treba plačati upravi vsaj pred začetkom duhovnih vaj.

Sv. oče je meseca decembra v posebnem apostolskem pismu poveljal to najkrepkejše sredstvo duhovne obnove. Istotako naš prevzvišeni vladika ob raznih prilikah.

Velečastite gg. dušne pastirje naprošamo, da mladeniče opozorijo na duhovne vaje in jim jih toplo priporočijo.

Književni pomenki.

René Bazin: Iz vse svoje duše.

Roman. Poslovenil Niko Kuret. Ljubljana, 1930. Založila Jugoslovanska knjigarna. Str. 222. — Ljudska knjižica, 34.

Bazin Slovincem ni čisto neznan, ker imamo par prevodov iz njega (Iz. Cankar, Šolar). Sedaj se je tema dvema pridružil še Kuret, ki je oskrbel dober prevod knjige »De toute son âme«. Bazin si je postavil za nalogo, da po pravi, kar so pisatelji naturalistične smeri (Zola, Goncourt itd.) grešili nad Francijo. Pri tem ga vodi topla ljubezen do domovine in grude, pomaga pa mu sijajen slog in res velika umetniška sila. V svojih delih je prikazal Francijo v posameznih slojih njenega prebivalstva. Predstavil nam je kmete, ribiče, dijake in znanstvenike, usodo redovnic, ki jim je proticerkvena postava vzela hišo in jih vrgla na cesto, življenje francoskega naroda v Alzaciji in Lotaringiji itd. Koliko solnea je v njegovih povestih! In vendar je Bazin realist, ki ne zamolči nobene napake. — Glavna oseba naše povesti je modistka Henrietta (zakaj je prevoditelj francoski obliki dal slovensko končnico? Krstna imena bi bil lahko poslovenil.), prava umetnica v svojem poklicu, ki se odreče ljubljenski fantu in sploh vsemu posvetnemu ter vstopi v samostan, da se lahko iz vse svoje duše posveti skrbi za revne. — Bazin je profesor na katoliškem vseučilišču v svojem rojstnem mestu Angers-u. Rodil se je l. 1853. Od l. 1903. je član Francoske akademije. Kdaj bomo dobili prevod njegovih knjig »Les Oberlé« in »Les nouveaux Oberlé«?

Krščanski nauk za sveto birmo.

Pravkar je izšla brošura pod gornjim naslovom. Natisnila jo je Katoliška tiskarna, prodaja pa se v Katoliški knjigarni v Gorici in v trgovini Fortunato v Trstu po 50 stotink za kos, pri naročilih nad 10 izvodov pa po 40 stotink. Knjižica vsebuje nauk za sveto birmo. V 104 vprašanjih in odgovorih je zapopadeno vse, kar mora birmanec znati na pamet. Dodane so tudi najpotrebnejše molitve. Ako bi birmanci povsod to znali, bi bilo po deželi pri birmovanju več enotnosti. Zato knjižico toplo priporočamo!

DOŠLE KNJIGE.

Kopica veselih.

Izdala književna založba »Adrija«, 1930. Tiskala Katoliška tiskarna v Gorici. Str. 80. — Domače branje, 2. (Priloženo je nadaljevanje romana »Boj za pravico«.)

30 slov. narodnih napitnic in zdravic.

Za mešani zbor harmoniziral Ant. Grum. Ljubljana, 1930. Založila Jugoslovanska knjigarna. Str. 55. — (Cena je 30.— dinarjev.)

Pisma izseljencev.

Na krovu parnika »Marta Washington«, 3. avgusta 1930.

S širokega morja pošiljamo pozdrave v domače kraje. Na potovanju smo že 4. dan. Morje je mirno in lepo. Godi se nam prav dobro. — Slugo Anton iz Postojne; Ivanka Pertot, Rudolf Danev, Josipina Danev, Leonora Danev s Proseka in Kontovela; Fani Ziberna iz Mére; Marija Renčel s Povirja; Margon Justič iz Plešivice; Perhavec Milka iz Sinadola; Albina Švara, Zora Jazbec iz Svetega pri Komnu; Benedikta Petelin iz Tomaževice; Karla Škof in otroci iz Trsta; Miroslav Ščuka, Bersa Josipina,

Keber Marija iz Volčjega gradu; Fribčič Friderik iz Podgriča; Stakolič Matilda, Simčič Marija in otroci iz Krasnega; Zega Viktor iz Dol. Branice; Pavčič Jakob iz Hrašč; Fajt Ana, Jerič Hugon, Pertot Roza, Pertot Josipina z Grete; Rojec Ana iz Gazona; Blažič Pavla iz Lokvice; Zorzut Antonija, Zorzut Josipina iz Gorice; Palmič Milko iz Lovrana; Jurkovič Maks iz Sapijana.

Bainager, 86. Farcienes Belgija. — Najlepše pozdrave pošiljamo iz tujine staršem, bratom, sestram, prijateljem in tudi dekletom, čeprav so na nas že pozabila. Naj se nas vendar kaj spomnijo. Tu delamo v rudniku. Življenje je še znosno, a misel nam vendar dosti krat poleti domov. — Kavčič Franc, Golja Ivan, Ljubinj; Anton Kuk, Poljubinj pri Tolminu; Šuligoj Martin, Avče.

Charleroi, Gilby, Belgija. — Podpisani slovenski rojaki iz Vipavske, zaposleni v rudniku št. 1, pošiljamo pozdrave vsem domačim. Na

članek v februarjem »Novem listu«, kjer se je nekdo hotel ponorčevati iz nas, odgovarjamo, da bi sploh ne bili šli v tujino, ako bi bili imeli zadosti denarja, katerega bi gotovo rajši doma obrnili v boljše namene. Porabiti ga pa tudi znamo, saj bomo naročili Mohorjeve knjige. — Rušt Franc, Rušt Alojz, Rušt Albin, Rušt Gabrijel in Avgustin Baričič z Gradišča; Friderik in Milena Zgavec iz Vipave; Filip Nusdorfer, Viktor Uršič, Turk Ivan, Raspor Alojz s Slapa, ter še na stotine Slovencev, ki se potaplajo v tujem morju.

* * *

St. Etienne — Loire, Francija, 7. avg. 1930.

Po dolgem času se moramo tudi mi malo oglasiti v našem listu, ki nam redno prinaša novice iz domačih krajev. Tu smo zaposleni v rudnikih. Gre nam prav dobro. Najlepše pozdrave pošiljamo vsem doma. — Rutar Avgust, Maver Martin, Bizalj Andrej, Prezelj Ivan, vsi iz Nemškega Ruta; Rožič Avgust, Moravec Franc iz Oseka.

Kaj se sliši po svetu.

Obešenec se skesa.

Delavec Jurij Rajher v Oseku si je zlomil nogo in bil radi tega ves potr. Ženi je večkrat pravil, da si bo vzel življenje. Ko je oni dan ni bilo doma, je hotel izvesti svoj naklep. Pritrdil je nad stanovanjska vrata vrv, pritisknil glavo skozi zanjko, odpahnil z nogo stolček, na katerem je stal, in obvisel. Tedaj ga je pa pretreslo kesanje. Skušal je klicati na pomoč, pa glas ni šel več iz grla. Zato je začel razbijati s poslednjimi silami po vratih. Prihitela je sosedka, prerezala vrv in ga v zadnjem trenutku otela. Ker je imel žile na vratu že močno zaježene, so ga hitro prepeljali v bolnišnico. Zdravniki upajo, da bo zapozneli spokorjenec še okrevati.

New York

ima sedaj sedem milijonov prebivalcev. L. 1920. jih je bilo pa le šest milijonov.

Trdna ljubezen.

V južni Angliji se je te dni zaključila dolgotrajna ljubezenska zgodba. Poročila sta se dva človeka, ki sta se zaročila že pred 50 leti. Zaročenka je bila takrat stara 19 let. Baš ko bi se morala vršiti poroka, ji je umrla mati. Poroka se je seveda odložila. Potem je morala streči bolni sestri. Take ovire so se kar kopicile in šele sedaj sta se vztrajna zaljubljenca združila v sv. zakonu.

Moč imena.

Molière je bil največji francoski pisatelj veselih iger. Pozna ga ves svet. Živel je pa v 17. stoletju. Neki Parižan je hotel vedeti, kako bi ga sprejeli danes, če ne bi bil slaven. Vzel je znano burko »George Dandin«, spremeni imena oseb, a vse drugo pustil nedotaknjeno ter mesto Molière-a podpisal nekega drugega. Nato je vse skupaj poslal ravnateljem pariških gledališč. In glej, sedem ravnateljev je igro odklonilo, češ, da je zanič. Seveda, če bi bili vedeli, da je Molière-ova, bi bili morda drugače odgovorili.

Moderni tisk.

Neki francoski list objavlja statistiko francoskega časopisja od l. 1904. do 1928. Leta 1904. je bilo: sportnih listov 61, modnih listov 120, znanstvenih listov 75, vzgojnih listov 103, gospodarskih listov 64, pravnih listov 101, verskih katoliških listov 92, protestantskih listov 21. — L. 1920.: sportnih 115, modnih 97, znanstvenih 66, vzgojnih 67, gospodarskih 30; pravnih 90; verskih katoliških 81; protestantskih 13. — L. 1928. sportnih 177, modnih 163, znanstvenih 94, vzgojnih 77, gospodarskih 145, pravnih 126, verskih katoliških 138, protestantskih 29.

Bežen pogled na te številke pove, kako se je razvijala duševnost francoskega ljudstva. Na prvem mestu so sportni in modni listi. Za gospodarske je tudi zanimanje silno narastlo. Prav tako pričajo številke, da Francija postaja vedno bolj katoliška. Številke iz l. 1920. pa povedo, kako je vojna zamorila vse duševno in kulturno življenje.

Mesto na oceanu.

Francoski inženir Leon Foenquinos je naredil načrt velikanskega mesta, ki naj bi plavalo na oceanu med Evropo in Ameriko. Vse bi bilo narejeno iz jekla. Mesto bi služilo za postajo zrakoplovom in letalom, ki bi oskrbovali zračni promet med starim in novim svetom. Pa ne samo to! Tja bi zahajali vsi tisti, ki so potrebni miru in razvedrila. Na tem plavajočem otoku bi bila vedna pomlad. Mesto bi bilo opremljeno z vsemi ugodnostmi. Hoteli, gledališča, kinematografi in podobna zabavišča bi se kar vrstila drugo poleg drugega. Tam bi bilo tudi velikansko pristanišče za ladje. Sploh bi bilo to mesto pravi čudež moderne tehnike. Za oskrbo vseh naprav bo treba 10.000 družin. Prostora pa bo za 200.000 oseb. Mesto bo zasidrano ob zalivskem toku, ki je kot znano zelo topel. Grajenje bi stalo kakih 75 milijard lir. Foenquinos meni, da se bo denar dobro obrestoval, in upa, da bo tako svoto lahko zbral.

Muhe bogatašev.

Ameriški bogataši že res ne vedo več, kako bi si preganjali dolg čas. Pa njim niti ni treba za to skrbeti. So že dobro plačani ljudje, ki si izmišljujejo zanje vedno novih zabav. Ti so prišli na misel, da so zgradili v Floridi, bogati ameriški pokrajini za letovišča: rje, velike močvare, kjer rede dosti krokodilov. Na te grozne živali vpirajo zarjajo love za milijardarje na posebnih ploskatih čolnih. Zadaj za čoln privežejo živo ovco. Kmalu se prikaže in odpre par groznih krokodilovih žrel, ki hlatajo po ubogi živali. Bogataši s čolna pa streljajo krokodile in se baje pri tem silno zabavajo. Iznašli so tudi posebno piščal, ki povodne velikane silno razdraži, da začno napadati tudi čoln z ljudmi. Tedaj je lov šele zanimiv. Se razume, da te zabave tudi precej stanejo.

V republiki dolin.

Malokdo naših bravcev, tudi onih, ki so v višjih razredih hlače trgali, ve, kaj in kako je z najstarejšo republiko v Evropi. Ta je namreč republika Andorra visoko v Pirenejskih gorah, ki dele Francijo od Španije. Andora ali »Republika dolin«, kot je njen uradni naslov, pa ni le najstarejša, marveč tudi najbolj čudna izmed vseh republik sveta. Nazivlje se republika, upravljata jo pa kar dva princa.

Izmed majhnih evropskih držav je Andorra največja. Meri okoli 500 štirijaških kilometrov, na njenem ozemlju biva okoli 5000 svobodoljubnih gorkanov. Podobne majhne državne tvorbe v Evropi so kneževina Monaco s poldrugim štirijaškim kilometrom ozemlja in 22.000 prebivalci, republika San Marino v srednji Italiji z 61 štirijaškimi kilometri in 13.000 prebivalci ter kneževina Liechtenstein (159 km², 11.000 ljudi).

Dvoje vladarjev.

Zgoraj smo brali, da v tej gorski republiki vladata dva monarha. Treba je poseči 1000 let nazaj, da zvedo, kako je prišlo do te čudne državne tvorbe. Cesar Karl Veliki je najpogumnejšim bojevnikom iz Pirenejskih gor dal pismo, da si smejo ustanoviti svobodno državo. Pozneje je pa prišlo do hudih bojov med francoskimi grofi de Foix (Foà), ki so imeli tod obsežna posestva, ter med španskimi škofi iz mesta Urgella. Ker ni zmagal ne eden ne drugi, so l. 1278. sklenili pogodbo, da naj plačujejo prebivalci grofom Foix kot svojim vrhovnim gospodarjem 960 frankov letnega davka, škofom iz Urgella tudi kot vrhovnim gospodom pa 460. Urgellski škof je ohranil svojo suvereniteto (vrhovno gospostvo) še do danes. Grofje iz rodbine Foix so pa svoje pravice odstopili francoskim kraljem, kar je danes prešlo na predsednika republike. Oba andorska kralja imenujeta svoja namestnika (vegnaro). Francoski predsednik imenuje navadno za vegnara prefekta pokrajine Vzhodni Pireneji za do smrti, španski škof pa svojega generalnega vikarja za dobo 3 let. Zanimivo je dej-

stvo, da je poleg papeža danes še edino urgellski škof obenem tudi svetni vladar. Državne posle v Andorri pa upravlja državni svet 24 članov z generalnim prokuratorjem na čelu. Celokupna vlada stane Andorrcce komaj 1500 frankov na leto. Srečni ljudje!

Zemlja in ljudje.

Republiko, oziroma dvojno kraljestvo Andorra tvori sedem dolin, ki segajo na španski strani Pirenejev pod 3000 metrov visoke vrhove. Doline so precej rodovitne, na njih dnu se blesti kakih 30 modrih gorskih jezer, po pobočjih pa šumljajo številni zdravilni vrelci, ki jih bodo v kratkem začeli izrabljati. Kraji so prav lepi, zato se neka francosko-španska družba že pripravlja, da bi privabila čim več tujcev v ta gorski svet. Andorra je razdeljena v 6 župnij, ki so obenem občine. Nekaj podobnega je tudi v slovenski Reziji, kot boste v eni prihodnjih številkih brali. Glavno mesto republike je Andorra la Vilja, to se pravi: Častitljiva Andorra. Kako samozavestni so Andorrci.

Vsi se pa bavijo s kmetijstvom in živinorejo. Izvažajo tudi nekaj sira in lesa. Še več kot to pa nese tihotapstvo s tobakom iz Francije v Španijo. Prebivalcem pa itak ni treba dosti zaslužiti. Davkov so skoraj prosti, vojne dolžnosti ne poznajo, javne stroške pa krijejo z dohodki, ki jih donašajo v to gorsko republiko radovedni tujci. Tujski promet se namreč vsako leto bolj razvija. Razen blagostanja donáša pa tudi nesrečo, ker bo razvadil prebivalce, vajene tisočletne gorske skromnosti. Lahko bo pa tudi vzdramil grabežljivost Francije ali Španije, ki sta doslej pustili pri miru tiho republiko »sedmerih dolin.«

Brezžični telefon,

ali kako prideš do klobuka.

To se je zgodilo v Parizu.

Visokošolec Janez Roquelin je bil prvič v življenju povabljen h grofici James—Loupe na večerjo. Oblekel se je prav elegantno, ker se je hotel postaviti in ker si je od dobrega vtisa, ki ga bo pri grofici napravil, mnogo obetal. Bil je namreč večkrat brez cvenka in dobra beseda gospe grofice lahko na pravem mestu marsikaj pomeni.

Lahkih korakov je šel po obrežju Seine ter zavil čez Novi most (Pont Neuf). Po ulicah je žvižgala burja. Ko je Roquelin koračil preko mosta, ga je zajel močan sunek burje in mu odnesel klobuk v reko. — Kaj zdaj? Brez klobuka ne more h grofici, ker bi bila stvar že vnaprej polomljena. Drugega klobuka pa sploh ni imel. Ves obupan se ustavi sredi mosta in premišljuje. V glavo mu šine misel. »V kavarno pojdem, obesim vrhnjo suknjo na kak klobuk, hitro popijem črno kavo in kot v raztresenosti pograbim plašč in klobuk ter jo odkurim. Če me dobijo, se vedno lahko izgovorim z raztresenostjo.«

Zavil je v prvo večjo kavarno. In tedaj mu je prišel na pomoč rešilni slučaj. Pri vratih je stal kavarnar, Ko

je ugledal človeka v črni obleki z belo kravato, je vzkliknil: »Končno ste prišli! Le hitro, gostje postojajo že nestrpni... Zamudili ste nekoliko, mojster...!«

Roquelin je zijal, a pogled na lepake, na katerih je bilo pisano, da bo tisti dan zvečer znameniti mojster rokohitske umetnosti in hipnotizer Maks Lux v tej kavarni kazal svoje umetnosti, ga je poučil, kaj mu je storiti. — Sklep je bil takoj narejen. Roquelin ni povedal, da so ga zamenjali, ampak je junaško stopil na oder. Občinstvo mu je ploskalo.

»Gospoda,« je začel, »čast mi bo pokazati zanimiv poskus telefona brez žice, brez aparata, brez elektrike. Potrebujem samo dva klobuka. Ali mi ne bi dva izmed navzočih gospodov hotela posoditi svoj klobuk?«

Takoj sta mu dva najbližja pomolila vsak svojo pinjo. Enemu je žena odsvetovala, češ, da je klobuk nov in da se novi klobuki ne posojajo. Roquelin jo je potolažil, rekoč, da v klobuku ne bo cvrl jajec, temveč da ga bo rabil za oddajno postajo. Občinstvu pa je rekel: »Evo vam, gospe in gospodje, dveh klobukov! Prvega položim na mizo; služil bo za zvočnik. Drugega pa vzamem s seboj. Šel bom v drugo sobo in govoril vanj. Rekel bom: »Sijajno sem jih potegnil! Čudili se boste, kako razločno boste slišali vse moje besede.«

Občinstvo je napeto čakalo, Roquelin jo je pa s klobukom urnih krač pobrisal. In baš pravi čas, kajti dva trenutka zatem je vstopil pravi Maks Lux.

Za naše zdravje.

Limona in žeja.

Citrona ali limona spada k južnemu sadju. V Italiji jih je največ v Kalabriji in na Siciliji, zelo mnogo jih je na Španskem, nekaj na Portugalskem, v Grčiji in prav malo tudi v Jugoslaviji. V poletnih mesecih je zelo priljubljen sad. Uporabljamo ga mesto kisa, predvsem za gašenje žeje. Kdor si hoče žejo res ugasiti z limonado, jo mora piti brez sladkorja, torej le vodo, v katero stisnemo limonin sok. Sladkor sam namreč povzroča v telesu toploto.

Limona vpliva, če jo zmerno uživamo, blagodejno tudi na prebavo, ker vsebuje mnogo vitaminov. Izbor na pijača za poletne mesece je kozarec s polovico vina in polovico vode ter nekaj kapljic limonovega soka.

Če te ugrizne kača.

Večkrat se to zgodi. Zdravnik je daleč, telefona ni in zdravnik bi lahko prišel prepozno. V takem slučaju si pomagaj sam in Bog ti bo pomagal. Stori pa tole: Najprej trdo preveži nad ugrizenim mestom, da zmanjšaš obtok krvi, posebno pa tok zastrupljene krvi k srcu. Čez ugrizeno mesto napravi prerezo v obliki križa in tako povečano rano dobro iztisni. Nato obžgi rano z gorkim žebeljem, nožem ali kakim železom. Rano obveži in bolnika pelji k zdravniku.

Dobro in koristno je, da takoj daš ugrizencu nekoliko alkoholne pijače ali močne kave.

Zdravilne rastline.

Mnogo čitateljev nas vprašuje, po kakšni ceni je mogoče prodati posušene zdravilne rastline in kdo jih kupuje. Naj sledi odgovor:

Trgovcev z zdravilnimi rastlinami je več, posebnost mnogo v Trstu. Velika večina teh trgovcev pa so navadni mešetarji, ker kupujejo za kako drugo večjo tvrdko, ki pošilja potem blago v inozemstvo. Velika večina zdravilnih rastlin gre namreč v inozemstvo in od tam se predelane vračajo v italijanske lekarne. Poljedelski minister Acerbo skuša to spremeniti in v najkrajšem času najbrž izide poseben zakon (načrt je že izdelan) o zbiranju, prodaji ter uporabi zdravilnih rastlin. Trenotno vlada podpira zbiranje zdravilnih rastlin s posebnimi predavatelji, ki prirejajo tečaje pod okriljem zavoda za podpiranje male obrti (Istituto per il promovimento delle piccole industrie). Zdi se, da bo z novim zakonom vsa zadeva urejena na drugačni podlagi.

Tak predavatelj, ki deluje v naših krajih in ki je že imel posebne tečaje v Cerknem, Tolminu in drugod, je g. Giuseppe Pozzo, Udine, via Buttrio 12, ki skuša tudi navezati neposredne stike med zbiratelji in večjimi trgovci. Kdor ima kaj več blaga na razpolago, naj piše na zgornji naslov s priloženo znamko za odgovor.

Opozoriti pa moramo zbiratelje, da imajo letos zdravilne rastline izredno nizke cene, in sicer (za kg): arnika L 3.50, lipov cvet L 2.50, podlessek L 9 do 10, volčja črešnja L 2, šmarnice L 1, cvišč (encijan) L 1.75, lisjak (akonieta) L 1.80, itd.

Gospodarstvo.

Trg kmečkih pridelkov.

Trst, 12. avgusta:

Sadje: hruške uvožene 150 do 200, domače 240, breskve 150 do 350, grozdje 160 do 180.

Zelenjad: radič 50 do 60, zelje 40, solata 80, jajčevci 70 do 80, fižol v stročju 140 do 160, za kozico 50 do 60, bučice 60 do 80, kumarice 60 do 70, paprika 120, blitva 60 do 70, paradižniki 30 do 40, lubenice (angurije) 60, meloni (dinje) 60 do 80.

Gorica, 13. avgusta:

Sadje: grozdje 140 do 150, jabolka 110, češplje 140 do 150, breskve 200 do 250, hruške (vrtolanjke) 200.

Zelenjad: fižol v stročju 30 do 40, kumarice 10, solata 50, koče 25 do 30, paradižniki 15, jajčevci 60 do 80.

Krompir 30, jajca 45 do 50, maslo 11.50 do 12.

Razkuževanje žitnega semena.

Snetljivost napada vsa žita s koruzo vred. Mnoge izkušnje z različnimi kemičnimi sredstvi niso dosegle pravega uspeha. Snet se je zopet pojavila kljub temu, da je bilo seme močeno v raztopini modre galice, premešano z različnimi prahi itd. Danes smo se vrnili k vodi in trenutno se zdi, da snetljivost uniči le vroča voda. Z vročo vodo pa je treba ravnati zelo pazljivo in kdor hoče na ta način razkužiti žitno seme, mora vsekakor imeti v rokah

toplomer. Brez tega se ni treba delati niti lotiti. Ravnamo pa tako-le: Najprej pustimo žitno seme skozi 4 do 6 ur v kadi z navadno vodo, ki naj ima 20° do 30° C. Potem potopimo za 10 minut vrečo s semenom v drugo kado z vodo od 45° Celzija, končno pa še za 10 minut v tretjo kado z vodo, ki naj ima 52 do 54° C. Po preteku zadnjih 10 minut vzamemo seme iz vode in ga razprostremo po kakem podu, da se osuši. Medtem seme večkrat premešamo, da se bolje in hitreje osuši.

Kdor hoče tako razkužiti semensko žito, naj se ravna strogo po danem prepisu z uro in toplomerom v roki.

Mlečnost sivorjave švicarske pasme.

Grašček Pollack v Novem klostru pri Št. Petru v Savinjski dolini ima kravo »Beta«, ki je težka 580 kg. Krava je danes v enajstem letu in je dala mleka

leta 1922	kg	2927
» 1923	»	3672
» 1924	»	4143
» 1925	»	4244
» 1926	»	5289
» 1927	»	4735
» 1928	»	5439
» 1929	»	5801
» 1930	dosedaj	» 5021

kg 41271

Torej je ta krava dala v 8 in pol letih 412 kvintalov mleka, ki bi bilo vredno po 70 stotink za liter celih 28.890 lir. V vseh osmih letih in pol je dala dnevno povprečno po 13.29 kg mleka s 3% toščobe.

Krava »Beta« je sivorjave švicarske pasme, ki je razširjena tudi pri nas in ki je znana po svoji mlečnosti. Vendar pa ne smemo misliti, da je pasma vse: potrebna je tudi krma. Krava »Beta« dobiva v mlečni dobi dnevno po 10 kg otave, 25 kg pese, 2 kg oljnih tropin in 2 kg otrobi.

Odpadlo sadje

skrbno poberi, opari in pokrmi prašičem. Na ta način pripraviš prašičem slaščico, istočasno pa uničiš množino črvov.

Skrb za izvoz sadja in zelenjadi.

V Rimu deluje parastatalen, to je napol državni zavod za izvoz, ki vzdržuje v vseh večjih svetovnih mestih posebne opazovalce, ki morajo javiti v Rim, kakšne so tržne razmere v določnem mestu, odkod prihaja največ blaga, kako je vloženo v zaboje in košare, itd., ter kaj bi bilo treba storiti, da bi se tam prodalo več italijanskega blaga. Tozadevna poročila javlja potem centrala v Rimu posameznim izvoznikom.

Tej službi se je posvetil tudi dr. Valis, vodja oddelka za vinogradništvo in sadjarstvo pri Kmetijskem uradu v Gorici.

Sadjarški stroji.

V velikih skladiščih, odkoder odpošiljajo velike količine sadja v inozemstvo, imajo posebne stroje, ki ločijo sadje po debelosti, in druge, ki plodom obrišejo prah. Kot je znano, je trgovina s sadjem tako urejena, da se na trge v isti posodi pošiljajo popolnoma enaki plodovi. Tako odbrano sadje doseže mnogo višje cene kot mešano, to je debelo in drobno skupaj.

Polže uničiš,

če raztrosiš med vrtnimi gredicami in po njih drobno zmletega kajnitla ali silvinita (= nizkoodstotna kalijeva sol.) S temi gnojili vrt pognojiš, vrhu tega pa pogine vsak polž, ki pride v dotiko le z drobcem teh soli. Polži se ožgejo in poginejo.

VZORČNI VELESEJEM

▲▲▲ v Ljubljani ▲▲▲

GOZDARSKA in
LOVSKA RAZSTAVA.

31. avgusta — 15. septembra 1930.

Znižanja: v Italiji 30%, v Jugoslaviji 50% na običajnih železniških listkih.

Konzularni vizum dinarjev 20.—

Stanovanje posetnikom preskrbi na željo odbor.

Cena izkaznice Din 30.—. Izkaznica je na prodaj v Trstu, Pubblicità G. Cehovin, Viale XX Settembre 65/I, — tel. 83—34.

ZA OBUVALO RABITE SAMO ČISTILO

LODIS,

KI USNJE OHRANI, OMEČI
== IN OSVETLI. ==

Izdelek tvrdke „SIDOL COMPANY“ - Trst, via S. Zaccaria 4.

Katera vrsta pšenice je najboljša?

Pri letošnjih preizkušnjah različnih pšeničnih vrst se je v Italiji najbolj obnesla vrsta Damiano Chiesa, kateri so v majhni razdalji sledile vrste Mentana, Villa Glory in Ardito. Slednje tri vrste so mnogim našim kmetovalcem že znane. Damiano Chiesa pa je nova vrsta, ki ima svetel klas in je brez resin ter ima zelo težko zrnje. Specifična teža je 80 do 83, kar pomeni, da tehta 1 hl pšenice 80 do 83 kg. Navadna pšenica tehta komaj 76 do 78 kg. Pšenica Damiano Chiesa spada k zgodnjim vrstam pšenice, prav tako kot Mentana, Ardito in Villa Glory.

Za toplejši pas naše dežele, to je povsod tam, kjer hočejo žitorejci imeti v istem letu na svojih njivah še en pridelek, so predvsem na mestu imenovane zgodnje vrste, ki zapuste njivo dovolj zgodaj, da se še vedno lahko seje činkvantin.

Ščitovke ali aspidistre,

to so rastline, ki nam s svojimi temnozelenimi listi lepšajo sobe, uspevajo najbolje v dobri zemlji in v bolj plitvem cvetličnem loncu. Rastlino moramo večkrat zaliti, ker izhlapi s svojimi listi zelo mnoge vode. Večkrat je treba liste narahlo obrisati z vlažno cunjjo, da odstranimo prah, ki je smrt ščitovk. Lonce drži v polsenci, lahko tudi na prostem, a solnčni žarki naj nimajo do njih dostopa.

Mravlje iz cvetličnih loncev

preženeš, če raztopiš v litru vroče vode za oreh kafre (canfora), pustiš raztopino, da se ohladi, in potem cvetlice zaliješ. Mravlje ne bodo prenesle duha in bodo izginele kot kafra.

Uvoz semenskega krompirja v Italijo.

Kdor želi uvoziti v Italijo iz inozemstva krompir za drugo leto, mora vložiti do 31. avgusta tozadevno prošnjo na »R. Stazione patologia vegetale. Roma, via S. Susana 13.« Iz istega kraja ni mogoče uvoziti manj kot 100 kvintalov (en vagon) krompirja.

Pazite na gnojišča!

Solnce pripeka na gnojišča, ker niso zavarovana z blagodejno senco bližnjih dreves. Radi velike zaposlenosti strese živinorejec gnoj kar tja v lužo in se ne briga več zanj.

Ni prav tako. Gnojišča bi morala biti zasenčena z drevjem, in sicer so najprikladnejši orehi. Orehova drevesa so tudi v kras domovju in dajejo dober sad. Razvežen gnoj zgubi tudi mnogo na vrednosti. Gnojišče je kmetovalčev zlati rudnik in zato bi moral kmet paziti, da se iz gnoja ne zgubi dušik v obliki zaudarjajočega amoniaka. Če že nimaš časa, da gnoj lepo zložiš in steptaš, vrzi nanj vsaj nekaj lopat zemlje, ki jo pozneje lahko uporabiš v vrtu ali za njivo in travnik.

Zapomni si, da raste kmetovo blagostanje iz malenkosti.

Če cepiš v oko,

cepi le ob toplem in lepem vremenu, po možnosti kmalu po izdatnem dežju, nikakor pa ne v mrzlem in deževnem. Le tako se ti bo cepljenje v oko (okulacija) gotovo obneslo.

Čisti redno jasli

in ne puščaj v njih ostankov krme. Ostanki se lahko skisajo in skvarijo ostalo krmo, ki jo pokladaš živini. Živina trpi radi tega in kakšenkrat celo oboli.

Najnižje cene maslu

so navadno maja meseca. Letos so bile cene v splošnem tako nizke kot še nikdar. Svetovnoznano dansko maslo so prodajali na Angleškem in v Nemčiji po 9 do 10 lir za kg. Vzrok tako nizkim cenam ne tiči v preobilici domače proizvodnje, temveč v inozemski konkurenci, predvsem iz Argentine, Avstralije in Nove Zelandije. Te tri države so prodale l. 1913. v inozemstvo komaj 550.000 kvintalov masla, lansko leto pa več kot trikrat toliko. Sama Nova Zelandija je lansko leto prodala nad 800.000 kvintalov ali več kot štirikrat toliko kot l. 1913.

Lastavice v hlevu.

Redke so pri nas lastavice, nekaj jih je pa še vedno. Marsikje si napravijo gnezdo pod lino, večkrat tudi v hlevu. Ne vznemirjaj lastavic, posebno če imajo gnezdo v hlevu, zakaj drugače ti bodo hlev prost muh. Saj veš sam, da muhe vznemirjajo živino in jo delajo nervozno. Če pa ne žive v miru, dajejo mnogo manj mleka. Zato pusti, da lastavice muhe pozobljejo.

Na hlevska okna

spada mreža, ki pušča zrak v prostore, a ne pripušča muh. Naravnost bedasto delaš, če zamašiš hlevsko okence, ki je navadno itak premajhno, še z gnojem. Kakšen zrak naj pride v hlev skozi kepo kravjeka?

Hlev mora biti tudi svetel, ne pa zaduhla luknja. Poskusi so pokazali, da daje mlečna živina v svetlem hlevu mnogo več kot v temnem.

Cepičev za okulacijo

ne reži z dreves, ki jih še nisi videl roditi, četudi so ne vem kako močna in ne vem od kod prinesena. Kakoršen bo cepič, tako bo pozneje tudi drevo.

Razvoj jetike podpiraš

pri živini, če hleva redno ne snažiš. Vsak dan poberi z vilami odpadke, ki jih pa ne nakladaj na kup v hlevski kot, temveč spravi na gnojišče. Očisti tudi žlebove, po katerih se odceja scalnica. Nikomur ni prijetno, če stopi v onesnažen hlev, in tudi živali v njem ni dobro. Ker se bacili v takih hlevih radi razvijajo, dobi živina lahko jetiko. Gnoj in scalnica se razkrajata posebno v poletnih mesecih ter osmradita ves hlev. V takem prostoru se živina onesnaži, kožno izhlapevanje se zmanjša in navadno obolijo tudi paroklji. Če nočeš imeti neprijetnosti, drži hlev čist in snažen.

ZAHVALA.

Ob priliki smrti našega dragega očeta, brata in strica

Antona Jakončiča,

bivšega ravnatelja goriškega „Monta“.

smo doživeli toliko sočutja, da se ne moremo vsem in vsakemu posebej osebno zahvaliti. Naj gre naša hvaležna beseda vsem, ki so dragega pokojnika tolažili v boleznih in spremljali na zadnji poti. Zlasti pristrčna hvala vsem, ki so njegovo krsto okrasili z vencem in cvetjem. Vsem iskreni: Bog plačaj!

Gorica, 12. avgusta 1930.

Žalujoči ostali.

ZAHVALA.

Tem potom izrekamo hvaležno zahvalo vsem prijateljem, znancem, čč. gg. župnikom, pevcem in vsem, ki so na katerikoli način tolažili našo ranjko drago mamo

Uršulo Pilon

v njeni zadnji uri in spremili njene zemeljske ostanke k večnemu počitku.

Ajdovščina, 7. avgusta. 1930.

Žalujoči ostali.

ZAHVALA.

Ob težki izgubi našega blagega

Ivana Stergarja

smo prejeli obilo dokazov sočutja, za katere vsem pristrčna zahvala. - Posebna zahvala gg. zdravnikom za prizadevanje v boleznih, čč. gg. Guštinu in Gabrovšku za tolažbo v boleznih in za spremstvo, zahvala tudi g. bogoslovcu Miklavčiču in g. Omersi, Apostolstvu mož, rojanski dekliski in ženski Marijini družbi, mestni Marijini družbi in sploh vsem, ki so od blizu in daleč prihiteli, da so v tako obilnem številu spremili dragega pokojnika k večnemu počitku. Vsem Bog plačaj!

Rojan - Trst, 11. VIII. 1930.

Žalujoča družina.

V soboto, 9. tek. m. nas je zapustil po hudi bolezni, previden s svetimi zakramenti in popolnoma vdan v voljo Vsemogočnega, naš ljubljeni oče

Ivan Stergar

v 55. letu starosti.

Žalostni in potrti naznanjamo to vest prijateljem in znancem.

Žalujoči: Terezija, soproga, Ivan, Mimica, in Dragica, otroci.

Nove postave.

VZDRŽEVANJE IN DOLGOVI.

Kdor je dolžan plačati alimente, se ne more oprostiti te obveznosti radi tega, ker mu je oseba, ki ima pravico do njih, kaj dolžna. Pravica do alimentov je strogo osebna in ni premoženjska pravica. Namen alimentov ni, da bi dobila oseba, ki ima pravico do vzdrževanja, premoženje, marveč da se preživi. Kako naj bi se dosegel ta namen, če bi postava dovolila, da bi se dotični osebi lahko odvezelo ali zmanjšalo to, kar ji je nujno potrebno za življenje, radi dolga, ki ga ima nasproti onemu, ki jo mora vzdrževati? Dolg bo dotična oseba plačala, ko bo imela premoženje. Nikakor pa ni mogoče od nje zahtevati, da bi se odklala zaradi dolga najnujnejšemu, ki ji je potrebno za življenje.

Kdo ima dolžnost vzdrževati?

Postava ne nalaga vsem sorodnikom dolžnosti do vzdrževanja, temveč le najbližnjemu. Istotako določuje zakon v čl. 142. vrstni red, v katerem so najbližji sorodniki dolžni dajati alimente.

Dolžnost do alimentov nosi v prvi vrsti zakonski drug. Za njim pade ta obveznost na otroke po redu, po katerem so pozvani dedovati za osebo, ki ima pravico do alimentov. Za otroci pridejo starši. Na četrtem mestu so zet in nevesta; na petem mestu so tast in tašča; na zadnjem mestu so pa bratje in sestre. Če je več sorodnikov, ki imajo enake dolžnosti do vzdrževanja, mora vsak sorodnik prispevati k vzdrževanju. Če je pa sila, naloži lahko sodnik to obveznost le enemu sorodniku, ki ima potem pravico zahtevati od drugih, da mu plačajo vsak svoj delež.

Bratje in sestre nimajo medsebojne dolžnosti do alimentov, če so sami zakrivili revščino, zaradi katere se ne morejo sami vzdrževati; alimenti, ki jih morajo plačati bratje in sestre, obsegajo vedno le najpotrebnejše. Brezme v medsebojnem vzdrževanju nosijo le sorodniki, ki smo jih zgoraj našli. Drugi sorodniki, n. pr. strici in nečaki, bratranci, sestrične, svaki nimajo te obveznosti.

Kdaj preneha pravica do vzdrževanja?

Pravica in tudi obveznost do vzdrževanja preneha s smrtjo osebe, ki je dolžna dati alimente, kakor tudi s smrtjo osebe, ki ima pravico do vzdrževanja.

Obveznost vzdrževati tasta, zeta in taščo odpade, če je umrl zakonski drug, radi katerega je započela vez svaštva in če so umrli otroci, ki so se porodili v zakonu z drugim zakonskim drugom. Istotako nastane obveznost do vzdrževanja, če se je nevesta ali tašča drugič poročila. Ta obveznost tudi ne oživi več, čeprav umrje drugi mož.

Za slučaj, da pride oseba, ki ima pravico do alimentov, do bogatstva,

ista ni dolžna povrniti, kar je prejela. Pač pa ima oseba, ki je plačala alimente, čeprav bi jih morala po vrsti

nem redu plačati druga oseba, pravico zahtevati od te osebe, da ji povrne znesek, ki ga je namesto nje plačala.

Štedilniki in peči na petrolejev plin „Plavi žarki“.

Patent inž. Thuron & Vagner.

Peč za kuhanje

Edina obstoječa priprava brez vsake nevarnosti in brez pumpe. Ne povzroča jo dima ne slabega duha. Gori jo z navadnim petrolejem, poraba 30—50 cent. na uro. Takoj se jih lahko izpremeni v štedilnik, sobno peč in peč za peko. Toplota, ki jo proizvajajo, je zadostna za kuhanje obilnega kosila in istočasno segrevajo prostor.

Ista spremenjena v močnejšo in elegantno sobno peč.

Velika izbira peči na petrolejev plin, benzin, špirit.

Peči, peči za peko, lonci na pritisk (Papinovi).

Brezplačne vzorce pošilja zastopnik

Anton Derossi, Trieste, zaloga via S. Spiridione 12.

Avtomobilna mehanična šola, državni patent zajamčen. Vedno odprti tečaji.

Popolni tečaj od L. 150.— naprej.

Telefon št. 73-67.

TRST, via Imbriani 14

Kdor pošlje 10 lir, prejme knjižico z vsemi navodili za doseglo patenta in popravila ter s 100 risbami motorjev in posameznih delov.

Govorimo slovenski.

Ortopedični zavod A. ZECCHI TURIN - via Roma 31, I. nadstr.

KILO

**Uspeh aparata ZECCHI v videmski pokrajini:
NOV OZDRAVLJENEC IZ VALVASONE PIŠE:**

Dolžnost me veže izreči svoje priznanje in hvaležnost g. ortopedu ZECCHI, ki mi je s svojo posebno iznajdbo ustavil KILO, ki mi je delala zelo grenko življenje in me ovirala v mojem poklicu.

Pippo Jožef pok. Luke,
Via dei Fornasini, Valvasone (pokr. Videm)

Važna objava! Radi številnih pisem, v katerih nas stranke prosijo za informacije, javljamo, da bo ortoped ZECCHI dajal pojasnila in nasvete v sledečih krajih:

- v VIDMU: v soboto 23. avgusta, v hotelu »Italia«,
- v GORICI: v nedeljo 24. avgusta, v hotelu »Angelo d' Oro«,
- na Reki: v ponedeljek 25. avgusta, v hotelu »Bonavia«,
- v Trstu: v torek 26. avgusta, v hotelu »Centrale«,
- v Pulju: v sredo 27. avgusta, v hotelu »Miramare«.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje št. 565: Tu je neka soproga na pravila oporoko že pred 2 leti. Ker nima otrok, je zapustila polovico premoženja nekemu tujcu, polovico premoženja pa soprogu v do smrtno uživanje. Ali bodo mogli mož in bratje razdreti oporoko po njeni smrti? — **Odgovor:** Te oporoke ne morejo izpodbivati ne mož ne bratje in ne sestre. Bratje in sestre sploh nimajo pravico do tako zvanega nujnega deleža. Mož ima sicer pravico do nujnega deleža, a ta pravica obstoji le v pravici do užitka. Po postavi pritiče možu ena tretjina užitka. V tem slučaju pa je mož dobil polovico užitka, torej več kakor mu pritiče po zakonu.

Vprašanje št. 566: Dohodninski davek mi je bil odmerjen od 3 parov konj, katere sem prej v resnici imel. Sedaj pa imam že skozi leto dni le en par. Kam naj se obrnem, da mi davek znižajo? — **Odgovor:** Prijaviti morate davkarji (Vi v Ajdovščini), da ste prodali konje in da je obdavčeni dohodek radi tega odpadel.

Vprašanje št. 567: Kakšne pravice ima zet, ki pride k tastu in poroči njegovo edino hčer? V slučaju spora ima li zet pravico do plačila za delo, ki ga je v hiši opravil? — **Odgovor:** Na to vprašanje ne moremo točno odgovoriti, ker je presplošno in ker manjkajo natančni podatki. Vse odvisi od tega, ali obstoji ženitna pogodba ali ne. Če morete, se zglasite osebno pri nas ali pa zaprosite nasveta pri odvetniku.

Vprašanje št. 568: Ali dobim potni list za v Jugoslavijo, če navedem za vzrok potovanja, da mislim kupiti tam zemljišče? Če ne, kaj naj storim, da ga dobim? — **Odgovor:** Priskrbite si najprej pozivnico (atto di richiamo) od lastnika zemljišča ali njegovega zastopnika, na kar napravite prošnjo na kr. kvesturo. Pozivnica mora biti legalizirana po italijanskem konzulu (v Ljubljani, Zagrebu, itd.). Brez poziva potnega lista ne dobite.

Vprašanje št. 569: Med vojno je na našo hišo padla bomba. Vojna škoda je bila cenjena in spisi so bili preko županstva poslani v Trst na Ufficio danni di guerra. Moj mož je l. 1922 dobil potrjeno tukajšnje državljanstvo. Kaj naj napravim, da dobim odškodnino? — **Odgovor:** Poizvedeti morate najprej pri finančni intendantu v Trstu, kaj je z Vašo vojnoškodninsko prošnjo. Sklepamo pa, da ni bila Vaša prošnja dosedaj rešena zato, ker ni bil Vaš mož italijanski državljan po polnem pravu, marveč le optant. Optanti pa še vedno čakajo na zakon, ki naj bi jim priznal pravico do vojne odškodnine. Upati je, da bo to vprašanje v kratkem rešeno, ker se za rešitev že več časa trudijo vplivni poslanci in razne organizacije.

Vprašanje št. 570: V moji hiši so avstrijski vojaki stanovali skozi 40 mesecev, a do danes še nisem dobila nobenega plačila, pač pa neko potrdilo, kot je priloženi prepis originala. — **Odgovor:** V vašem slučaju gre za avstrijske rekvizicije, ki jih bo morala plačati Avstrija. Svoj čas so poročali italijanski listi, da bo Avstrija sedaj lahko in v kratkem času plačala rekvizicije, ker ji je bila vsa druga vojna odškodnina na haški konferenci odpisana. Treba je pa še čakati.

Vprašanje št. 571: Ali bodo zamenjane avstrijske krone, katere smo založili l. 1922, pri Banca d'Italia? — **Odgovor:** Upati je, da bodo omenjene a. o. krone zamenjane v lire, t. da kdaj in po kakšnem ključu, Vam nihče ne ve povedati.

Vprašanje št. 572: Kaj je vzrok grozdnih plesni? Dež ali solnce? — **Odgovor:** Grozdnih plesni ali oidiju je vzrok posebna glivica, ki

CRISTOFOLLETTI.
nasproti lekarne
(TRAVINIK) št. 6,
VITTORIA
DELLA
PIAZZA
MORELLI na
la iz ULICE
se je preseli-
škega blaga
stnega angle-
z založo pri-
L. PANON-2A
krojavnica
MODNA

POZORI **BOTRI IN BOTRE** **POZORI**
Krasna birmanska darila po
znižanih cenah, ure vsakovrat-
nih znamk, velika izbira
ZLATENINE IN SREBRNINE.
Priporoča se
IVAN BIZJAK,
urar in zlatar v **POSTOJNI.**

Milo

**najboljše milo za
pranje.**

Zagotovljeno pristno
98.26 % brez sode.

**Lir 10.000 jamstva
za pristnost.**

Tovarna Pollitzer - Trst.

Oskar Canarutto, zlatar - urar
TRST, via Matt. Ren. Imbriani št. 13.
Prodajam ob birni nove in rabljene
predmete po zelo nizkih cenah.

Kozarci in priprave za konserviranje sadja in zelenjave.

Vsled opustitve teh predmetov,
prodajam to blago po **ZELO
ZNIŽANIH CENAH.**

Gospodinje,
izkoristite to priliko!

Just Ušaj, GORICA

Piazza della Vittoria 4.

**JOK
KRIK
JEZA
TRMA
SAMOGLAVNOST**

Evo kako sprejme vaš otrok
zdravila posebno pa ricinovo
olje.

Odvajalni čokoladni bonbon
ARRIBA, katerega smatrajo
otroci za slaščico, je edino
sredstvo, katero pozdravijo
otroci s ploskanjem, na-
smehom in z izrazom veselja.

ARRIBA je edino čistilno
sredstvo, ki učinkuje v resnici
dobro. Dajte ga vašim otro-
kom in vzemite ga tudi vi,
ker koristi mladim in starim.

L 0-50
komad

ARRIBA

ČISTILNI ČOKOLADNI BONBON

ima znanstveno ime *Oidium Tuckeri*. Glivica je bila zanesena iz Amerike v Evropo. L. 1845. so jo prvič opazili na Angleškem, kjer se je pojavila na trtah v cvetličnjakih. Torej grozdni plesni nista vzrok ne sonce ne dež. Glivica pa se najbolj razvija ob toplem in vlažnem vremenu, torej če takoj po dežju pripeka sonce. Pri bližno isto velja tudi za listno plesen ali peronosporo.

Vprašanje št. 573: Imam dovoljenje, da lahko hranim doma lovsko puško. Kako daleč od doma jo lahko nesem in ali moram javiti orožnikom, koliko streliva oziroma nabojev imam? — **Odgovor:** Če je na Vašem orožnem dovoljenju zapisano, da lahko imate lovsko puško, a le doma, potem je sploh ne smete nesti iz hiše. Po 37. členu zakona o javni varnosti morate javiti orožnikom, koliko nabojev imate za puško.

Vprašanje št. 574: V cvetličnem vrtu mi uspevajo vse cvetlice na solnčni legi, le astram sčrtnijo korenine, ko malo dorastejo. Potem se posušijo. Kaj je temu vzrok? — **Odgovor:** Vzrok gnitju korenin more tičati le v nepravem zalivanju ali pa so prišle na gredico plesni, ki so bile zanesene z gnojem. Taka zemlja ima navadno premalo peska.

Vprašanje št. 575: Osušil sem njivo in jo pognojil s hlevskim gnojem. Upal sem, da zginejo trije pleveli, od katerih Vam pošiljam po en list. Zdi se pa, da ti pleveli sedaj še bujnejše rastejo kot prej. Kako naj jih odpravim? — **Odgovor:** Poslani trije pleveli, med katerimi je tudi preslica, jasno dokazujejo, da manjka dotičnemu zemljišču, kakor vsem močvirnatim, predvsem apno. Z osušenjem in obilnim apnenjem se taki pleveli odpravijo. Raztrosite po dotični njivi na vsakih 100 štirijaških metrov po 20 do 30 kg apnenega prahu iz apnenic ali navozite na njivo mnogo peska in blata iz obcestnih jarkov, lahko tudi zdrobljenega laporja, in boste videli, da bo teh plevelov vedno manj. Od gnojil je najbolj prikladna Thomasova žlindra, ki tudi vsebuje obilo apna. Če sejete na dotični njivi žito, raztrosite na vsakih 100 štirijaških metrov po 10 kg Thomasove žindre.

Vprašanje št. 576: Kaj je lapor? — **Odgovor:** Lapor ali sovdan je razpadlo kamenje in vsebuje apno in ilovico. Če ima več apna, ga imenujemo kredasti lapor, če je pa ila več, ga imenujemo ilnati lapor. Lapor da navadno zelo rodovitno zemljo, samo če je dovolj vlage. Priporočljiv je lapor za posipanje močvirnatih zemljišč. Na vsakih 100 štirijaških metrov potrosimo 30 do 50 kg laporja.

Vprašanje št. 577: Ali domače stolčeno oglje in kreda res odpravita kostolomnico pri prašičih in govodih? — **Odgovor:** Kdor redno daja živini stolčeno drevesnega oglja in krede, bo najbrže obvaroval živino pred kostolomnico, katero je mnogo lažje preprečiti kot ozdraviti. Učinkovitejše kot domače oglje in kreda je klajno apno.

Vprašanje št. 578: Sem nezakonski sin pred vojno umrle matere. Očim mi je umrl pred petimi leti. Očim je zapustil sinu premoženje, hčeri doto, meni ničesar. Ali lahko zahtevam svoj delež? — **Odgovor:** Po materi bi morali podedovati enak del, kakor so ga podedovali njeni zakonski otroci. Po avstrijskem zakonu so imeli namreč nezakonski otroci nasproti materi in njenim sorodnikom isto pravico do dedovanja kot zakonski. Nasproti očetu in njegovim sorodnikom pa niso imeli nezakonski otroci pravice do postavnega dedovanja. Očimove oporoke pa ne morete izpodbijati, ker Vam ni pritikal nobena pravica do dedovanja po njem.

Ortoped N. BECCHI — TURIN,
via Ormea št. 32.,
IZVEDENEC ZA ZDRAVLJENJE
K I L E
BREZ OPERACIJE.

Bolni na kili se lahko z zaupanjem obrnejo na osebo znanega in izkušenega ortopeda ter pri njem naročijo posebno pripravo za zdravljenje.

Nova izvirna izjava.

Podpisani se je prepričal, da je zdravljenje z ortopedičnimi aparati N. BECCHI iz Turina zelo dobro in uspešno.

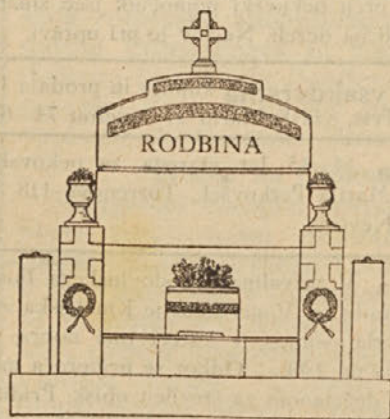
Vsaka kila, še tako velika in navidezno neozdravljiva, se odstrani in se niti deloma več ne pojavi po rabi aparata BECCHI.

Podpisani bo vedno predpisoval omenjene aparate, ker je prepričan o dobroti in splošnem uspehu, ki ga imajo pri bolnih na kili.

Dr. KARL BORTOLOTTI,
Trst, 4. julija 1930. (VIII).

Opozarjamo, da bodo ortopedi N. Becchi in njegovi pomočniki prišli v naslednje kraje:

- v PONTENO: 19. avgusta v hotel »Pontebba«,
- v TRBIŽ: 20. avgusta v hotel »Centrale«,
- v BOVEC: 21. avgusta v hotel »Ostana«,
- v KOBARID: 22. avgusta v hotel »Devetak«,
- k Sv. LUCIJI: 23. avgusta v hotel »Mikuž«,
- v TRST: v soboto 30. in v nedeljo 31. avgusta v hotel »Europa«, Piazza Oberdan.
- v GORICO: 24. in 25. avgusta v hotel »Angelo d'oro«,
- v IDRIJO: 26. avgusta v hotel »Didič«,
- v CERKNO: 27. avg. v hotel »Monte Porsena«,
- v POREČ: 1. septembra v hotel »Venezia«,
- v PAZIN: 2. septembra v hotel »Roma«,
- v PULJ: 2. septembra od 16. do 19. ure in 3. septembra od 8. do 16. ure v hotel »Miramare«,
- v BUZET: 4. septembra v hotel »Alla Fontana«,
- v BISTRICO: 5. septembra v hotel »Novak«,
- v OPATIJO: 6. septembra v pension »Moster«,
- v PORTOGRUARO: 9. septembra v hotel »Bompan«.

NAGROBNE SPOMENIKE

iz najtrdnjega kraškega kamna iz lastnega kamnoloma, ki kljubuje vsem vremenskim neprilikom, izvršuje PO ZMERNIH CENAH

ANTON GUŠTIN,
REPENTABOR (Monrupino),
pošta OPIČINA.

Na željo pošilja raznovrstne načrte in cene proti poravnitvi, brez obveznosti za naročilo. Po dogovoru postavi spomenik sam na mesto.

Tvrdba Teod. Hribar - Gorica,

CORSO G. VERDI št. 32.

priporoča svojim starim odjemalcem domače in inozemsko blago vseh vrst, posebno veliko izbero črnega sukna za čast. duhovščino in platno znanih tovarn Regenhart & Raymann za cerkvene prte.

Perilo za neveste od najnavadnejših do najfinejših vrst in vse potrebno za njihovo popolno opremo.

BLAGO SOLIDNO.

CENE ZMERNE.

TOLMIN
Zdravnik - kirurg - zobni zdravnik
dr. P. Ugo Netzbandt,
izvežban na klinikah na Dunaju in v Monakovem
(na Bavarskem)
sprejema
v Tolminu vsako soboto in nedeljo
(pri drju Bussiju),
v Gorici druge dneve v tednu (via Dante 10).

VELIKA RAZPRODAJA
vsega poletnega blaga pri tvrdki
S. LEVI, Trieste, via S. Lazzaro 9.

Madapolam	à L 1.80
Platno »Madonna«	à L 2.—
Platno »Irlanda«	à L 2.50
Širting »Milano«	à L 2.50
Širting »Sposa«	à L 2.90
Platno za rjuhe visoko 150 cm	à L 3.90
Dovlas za rjuhe visoko 150 cm	à L 4.40
Dovlas težji	à L 5.80
Svila za perilo	à L 1.90
Svila za obleke	od L 3.30 naprej
Prtenina na meter	à L 4.—
Prtiči	à L 0.90
Brisače platnene na meter	à L 2.90
Popelin za srajce	od L 3.— naprej

Velika izbira perila za neveste

Posteljna pogrinjala od L 11.— naprej
Cajh za moške hlače od L 6.— naprej
in vse drugo po zelo nizkih cenah.

Za krojače so posebni popusti.

Pazite na številko!

Zobni zdravnik
dr. Robert Hlavaty
v TRSTU,
SE JE PRESELIL
v ulico **CARDUCCI 10/II.**
Ob sredah in sobotah ordinira
v **POSTOJNI**

Valuta — tuji denar.

Dne 12. avgusta si dal ali dobil za	
1 dolar	19.07 lir
1 angl. funt	92.90 »
100 dinarjev	33.90 »
100 šilingov (avstr.)	270.05 »
100 čeških kron	56.61 »
100 nemških mark	456.30 »
100 švic. frankov	371.— »
100 franc. frankov	75.10 »
100 belga	267.10 »
Beneške obveznice	75.85 »
Obveznice »Consolid.«	81.20 »

Loterijske številke

dne 9. avgusta 1930.

Bari	6	69	7	23	37
Florenca	90	43	78	66	35
Milan	40	56	21	22	77
Neapolj	46	55	69	65	52
Palermo	6	2	44	25	13
Rim	60	34	80	31	29
Turin	29	68	81	10	48
Benetke	21	77	20	81	75

Semnji v prihodnjem tednu.

Nedelja, 17. avg.: Sovinjak, Draguč.

Ponedeljek, 18. avg.: Moščenice, Motovun.

Torek, 19. avg.: Svetvinčenat.

Sreda, 20. avg.: Bazovica, Vipava, Funtana.

Četrtek, 21. avg.: Buzet.

Petek, 22. avg.: Sežana, Štanjel.

ZDRAVNIK

dr. Gresic Adalberto,
mladi

(starejši sin),

sprejema vedno v svojem
ambulatoriju
v GORICI,

na Travniku (Piazza Vittoria) št. 14/1.
nad lekarno Cristofoletti.

TOLMIN.

Preizkušeni

zobni zdravnik

ROBERT BERKA

SPREJEMA
kot doslej

vsako redeljo pri

drju Serjunu v Tolminu,

ostale dni pa

v GORICI, Corso Verdi 36.

Širite
„Novi list“!

Odgovorni urednik dr. Engelbert Besednjak.
Tiskarna Katoliška tiskarna v Gorici.
Kiva Plebanija št. 12.

Mali oglasi.

Vsaka beseda stane 50 stot., debelo tiskana 1 liro, najmanj 5 lir. — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo. Če je navedeno posebno geslo, pošljite ponudbe ali odgovore v zaprtem ovitku, na katerem je navedeno geslo.

Edini pooblaščenec za nabiranje oglasov za naš list v tržaški občini, starih pokrajinah Italije in v Jugoslaviji je Pubblicità G. Cehovin, Trst, viale XX Settembre 65, tel. 83—34.

38-letnik, sam, mladostno zunanosti, resen, z lastno hišo, gostilno in 50.000 bi stopil v razmerje s 25—35-letno z majhnimi prihranki. Pišite na: G. Marino, Gorizia, via Seminario, št. 70.

V salonu Ludovika Zotterja v Gorici, Piazza Vittoria (Travnik) št. 17 se izvršuje trajno kodranje po sistemu Mayer — Karlsbad.

Pohištvo nudi širom naše dežele znana industrija pohištva Stefan Gomišček, Solkan 280. Tu je velika izbira oprave iz trdega lesa po najnižjih cenah. Ne zamudite prilike!

Rabljene avtomobile, tovarne in luksuzne, v popolnem stanju, prodaja tudi na obroke. — Sežana 30.

Gramofone, gramofonske plošče (tudi slovenske), fotografske potrebščine na drobno in debelo dobite v knjigarni Wokulat, Gorica, Corso Vitt. Eman. III. št. 7.

Hiša z vojno odškodnino v Gorici, via Parcar 8, je na prodaj. Pojasnila daje gostilna Birsu, via Cavour.

Zdravilne posebnosti. Lekarna G. Castellano, last F. Bolaffio, Trst, via Belli, vogal via dell'Istria 7, tel. 64—85.

Dekle, večje gospodinjstva, išče službe pri majhni družini. Naslov pove uprava.

Proda se tovorni avto (kamjon) 18 HP v najboljšem stanju. Gorica, via Dante 24.

Prilika: Električni pianino s 50 glasbenimi komadi in več sobnih rastlin prodam. Božičič, Gorica, via Salecano 15.

Mlad, učen pekovski pomočnik išče službe v mestu ali na deželi. Naslov je pri upravi.

Vreče vsakovrstne kupuje in prodaja U. Margon, Trst, via Solitario 21, telefon 74—67.

Učenca 14—15 let starega, za pekovo obrt išče Marija Petkovšek, Torrenova 118 — Villa del Nevoso.

Osmica. V razvalinah zgodovinskega Bosizijevega gradu na Vogerskem je Kmetijska za druga odprla osmico, v kateri toči dobra in hladna vina po 2.40.—. Odbor se priporoča mesčanom in deželanom za številni obisk. Pridite pomagat prazniti sode za novo kapljico!

Župna uprava v Sv. Križu pri Trstu, išče organista. Istočasno je lahko tudi cerkovnik.

Proda se nova pekarna na prometnem kraju v Idriji. Naslov je pri upravi.

Pekovski vajenec z 18-mesečno prakso, bi se rad še naprej izvežbal. Naslov pove uprava.

Gostilna na Notranjskem se odda v najem. Naslov je pri upravi.

Šoferska šola. Sprejem 5 učencev s hranjo in stanovanjem, celi tečaj lir 500. — Samo šola lir 200. — Patent zajamčen. — Avtogaža Trst, via Ferriera 3, Cardì, pri Fumis.

Ako želite DOBRO in poceni BLAGO, ga kupujte samo pri tvrdki ALL' ECONOMIA FAMILIARE Trst - Piazza Ponterosso N. 5

madapolam od L. 1.90 naprej,
majna kožica od L. 2.20 naprej,
platno »Madonna« od L. 2.50 naprej,
platno za rjuhe, 150 cm vis. od L. 4.40 naprej,
platno iz lanu od L. 2.90 naprej,
svila za obleke od L. 2.90 naprej,
svila za perilo od L. 1.90 naprej,
svila »maroquine« od L. 5.50 naprej,
gobaste brisače od L. 1.90 naprej,
kretan zajamčene barve od L. 3.50 naprej,
koteninasta
mušola za obleke od L. 1.90 naprej,
mušola
volnena, bela za birmo od L. 8.50 naprej,
svila bela za birmo od L. 2.90 naprej,
svila modra
in črna s pikicami od L. 4.50 naprej,
posteljna pogrinjala od L. 22.— naprej,
odeje volnene od L. 14.— naprej,
saten črn od L. 3.50 naprej,
plavina dvojna višina od L. 3.90 naprej,
borgo za srajce od L. 2.50 naprej,
blago za hlače od L. 3.50 naprej.
BOGATA IZBERA poletnih majic za odrasle in otroke, robci, nogavice, itd. po cenah brez konkurence.

Za vsak nakup čez 20.— lir se dobi povrh še dar.

Okoristite se! Okoristite se!

ZAHVALA
zavarovalnici „L'UNION“ in g. Avg. Ravniku v Gorici, via Barzellini 2, za dobro cenitev in takojšnje izplačilo odškodnine za moje pogorelo poslopje.

Andrej Škol,
Dolenja Vas p. Senožeče.